SỐ THỨ 1480 — NGÀY THỨ HAI 6 MARS 1922 — SÁM THỨ MƯỜI

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ : 0$02

HANOI

	Hanoi et Banlieue	Province	Etranger	Hanoi-Province (Par Poste recommandé)	Hanoi-Etranger
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$60	9$00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	4.50
Ba tháng. . .	1.50	1.75	1.60	1.65	2.25
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 francs la centimètre de hauteur, sur 6 m. de large

Une seule insertion. . . . 0$20 la ligne
Par contrat annuel . . . .
Par centimètre et par insertion . . . . 0$10 la ligne
Réclame dans la 1re page. . . . 0$30 ligne
Annonces judiciaires et légales. . 0$15 la ligne
On traite à forfait pour les annonces importantes

SOUSCRIVEZ A L'EMPRUNT INDOCHINOIS EN PIASTRES

NÊN MUA QUỐC-TRÁI ĐÔNG-PHÁP TÍNH BẰNG BẠC

宜買東法公債照銀元

BÀN VỀ CHỮ DANH

Thế nào gọi là danh ? — Danh là biểu hiệu của một người được nhiều người khác khen ngợi và trọng-vọng. — Bởi sao mà khen ngợi trọng-vọng ? — Là bởi một là có tài, hai là có đức.

Nhưng cứ theo về mặt đạo đức mà nói thì chỉ có đức-vọng mới đủ gọi được là có danh, vì có đức mà không có tài thì những một có đức cũng đủ có danh, chứ có tài mà không có đức thì hữu tài vô hạnh ai đáng quí mà có danh được. Đức với danh đã có quan hệ với nhau như thế, cho nên cái danh thì chỉ mình làm ra cho mình được, chứ không ai lấm giúp được cho mình, mà cũng không ai làm tổn được cái danh của mình. Mình làm điều hay thì được tiếng hay, mình làm điều dở thì phải tiếng dở ; dương làm điều dở mà bỏ dở làm điều hay thì cái tiếng dở bèt dần đi, dương làm điều hay mà bỏ hay làm điều dở thì cái tiếng hay cũng dần dần mà hết.

Song hay dở đã để biết chưa ? — Biết được cũng không dễ, cho nên lắm việc dở mà nhiều người làm, nhiều điều hay mà ít kẻ làm. Nhật là xứ nào nước nào dư-luận kém thì người xử ấy, nước ấy lại càng làm nhiều điều dở, vì dư luận đã kém thì thường dở cho làm hay, nên càng ham cái tiếng khen hay bao nhiêu lại càng làm dở bấy nhiêu.

Nước ta bây giờ chính là một nước dư-luận còn kém, cho nên phần nhiều người suốt một đời theo đuổi cái danh mà vẫn không được cái danh chánh-đáng, vì những người ấy cũng chẳng hiểu thế nào là danh.

Danh cần nhất phải biết thế nào là hư thực. Kẻ phần hư thì danh mười phần có lắm chín, kẻ phần thực thì danh mười phần chỉ có một hai.

Thực gọi được là danh thì cái danh ấy chỉ có những người có đức, có tài, có biệt kiến mới làm được. Cái danh ấy không phải chỉ ích cho tâm thân, cho gia-quyện người có danh, mà có ảnh hưởng cả đến những người khác — Cái danh ấy quí nhất là ở cái miễn lực vì việc mười phần hỏng chín mà người ta biết hay, cứ cố làm thì cái danh ở sự làm đó mới là to. Lắm những việc mười phần chắc cả mười mà những việc ấy là việc hay thì người làm được cũng vẫn là có danh, nhưng làm đã chắc có sự kết quả rồi thì cái danh ấy cũng có kém, vì công khó nhọc đã có kết quả đền bồi.

Còn như hư danh thì khó nói cho xiết được, nhưng đại khái cái tính chất nó thì như thế này : Hư-danh không ích gì cho ai, chỉ có ích riêng cho người hiếu danh một chút-đỉnh về phần vật-chất. Kẻ ngu-lậu trông thấy thì hoa mắt, lấy làm quí hóa ước ao, người cao-minh nghe lắm phải rửa tai, lấy làm đê-tiện khó chịu. Cái hư-danh chỉ là cái vật bám vào những người hiếu danh để người ấy tự tưởng rằng mình có nó thì thêm giá-trị mà kỳ thực những người ấy có hay không giá trị cũng không hơn chút nào. Người ta cũng có chặt như chặt gỗ, gỗ không phải là « trầm », là « giã hương » không thơm. gỗ « kháo thối » muốn cho thơm dầu có trớp hương-hoa cũng không thơm được.

Song le, cái danh lại không thể lấy khẩu-quan mà thử biết được, cho nên người ta thường nhầm. Nhầm nhất là bọn người không có học thức. Trong bọn này cũng có nhiều người khá lắm, nếu họ cứ theo cái chức-nghiệp của mình làm cho thật trọn vẹn thì cũng có thể có danh to, nhưng chỉ hiềm nỗi hơi có máu mặt là muốn đi đường tắt cho chóng đến trường danh, nên cái tài lực của mình đôi chưa nổi cái lốt danh, hóa cái danh ấy lại thành ra hư-danh mà không đáng quí.

Song cái bệnh hiếu danh không phải là cái bệnh riêng của những người không có học thức, tiếc rằng nhiều người có học thức mà cũng hiếu danh. Những người ấy thường vẫn biết rằng hư danh không đáng quí, nhưng thấy ở đời phần nhiều sở thượng, tên cũng tùy ba trục lưu. Thấy người có mà mình không thì hình như sợ mang tiếng thua kém. Thua trời một vạn không bằng thua bạn một lý, câu ấy có lẽ những người ấy lấy làm cái phương châm cho sự hành động, nhưng nào có biết đâu bạn của người đời bây giờ không phải ở riêng trong một khu vũ mà phần nhiều ở khắp năm châu — Và hơn kém nhau há có phải ở như cái hư danh? Hư danh chỉ là một cái mặt nạ để cho những người không có tài đức gì khả-dĩ làm được sự-nghiệp to thì mượn nó mà giả lịnh giả thì.

Danh quí hồ thực, hữu xạ tự nhiên hương. Mình làm điều hay tự khắc là có danh, lọ phải cạnh tranh cho lắm. Nhưng nào có ai nghĩ thế, xem như công việc của người mình làm hay giở thì phần công ích ít lắm mà phần hiếu danh rất nhiều.

Cái quan niệm của người mình về chữ danh nếu cứ sai lắm mãi như thế này thì còn làm gì có những việc thực có ích cho đời mà cái danh thiên hình vạn trạng, biến tướng mãi cũng không biết thế nào là cùng cực. Có lẽ cái danh ở nước ta rồi cũng chẳng khác gì cái mode quần áo ở Paris vậy. Mỗi lúc mỗi khác, nếu không tùy thời mà theo mode thì không phải là người sang.

Nhưng bận quần áo mà theo mode thì chỉ có một nỗi tốn tiền, chứ nếu theo đời mà bao nhiêu tâm não đem cả vào sự cầu danh thì còn thời giờ đâu mà lo toan đến những việc công ích công nghĩa.

Làm những việc công-ích công nghĩa phải có công-tâm mới được, chứ cứ động làm việc gì cũng chỉ chăm chăm lấy danh cả thì việc thành sao được và dẫu có thành thì sao cho có ví-đại và có ảnh hưởng sâu xa. Trong tư dân, nào phải theo nghiệp nấy có danh, nghiệp khác không có danh — Theo nghiệp nào mà làm hết nghĩa-vụ làm dân cũng có thể có danh được Kẻ làm cho nước được thêm sức mạnh về đường thực-nghiệp, người làm cho nước được thêm về vang về đường tinh thần đều là có công với nước và có danh với đời cả, lọ là phải cầu cạnh cho được thế này thế khác mới gọi là có danh. Phàm cái danh gì không có quan thiết đến cái chức nghiệp của mình và không xứng với cái tài đức của mình thì đều với mình đều là hư-danh cả. Dẫu mình cố cầy-cục cho có cũng như không có, vì tài đức của mình không đáng có mà có thì có khác gì chú hề mũ măng ra sân khấu, khỏi sân khấu lại hoàn chú hề.

Cho nên muốn cho có danh phải biết như thế, chứ cứ u-u minh-minh, thế nào cũng danh cũng thì cầu danh nữa lắm chỉ cho uổng công. Này thử xem bao nhiêu kẻ cạnh tranh túi bụi về chữ danh mà phòng được danh thơm có mấy, vì danh thơm ai có tự có, chứ không ai cầu được mà cũng không ai phải cầu.

Đoãn-Phong

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

HAVAS

Paris, ngày 2 Mars 1922

Ngạch Giáo-sư

M. Ricardoni lại phục chức giáo-sư ở Đông-pháp.

Việc nước Hoa-kỳ

Tin Washington. — Nguyên-lão nghị-viện đã ưng chuẩn bản giao-ước về đảo Yap.

Việc nước Ai-cập

Tin Lecaire. — Servat pacha đã lập một tòa nội các.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Tin Constantinople. — Ở trận tuyến Tiểu-á-tế-á quân tình lại đánh nhau.

Paris, ngày 3 Mars 1922

Việc nhà Thực-nghiệp ngân-hàng

Nguyên-lão nghị-viện ưng chuẩn bản dự thảo luật pháp về việc dựng lại nhà Thực-nghiệp ngân-hàng.

VÔ TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 4 Mars 1922.

Hội-đồng Bồi-thường

Hội-đồng Bồi-thường đã định quyết mấy việc như việc tính khoản kinh-phí của đạo quân trú-binh nước Ỷ, việc đổi chác những dụng-cụ của chánh-phủ nước Áo v.v... Hội-đồng Bồi thường lại còn gỏi cho chánh-phủ nước Hung-gia-lị một bức thư hỏi chánh-phủ Hung-gia-lị về việc trong bản dự thảo số chi thu của nước Hung-gia-lị về năm 1921-1922 không có dự định khoản nào để chi về số bồi-thường cả, và nhắc lại nước Hung-gia lị cái khoản trong tờ hòa-nghị Trianon nói về việc trách cứ và cái nghĩa vụ của nước Hung-gia-lị phải bồi-thường. Hội-đồng Bồi-thường bắt nước Hung-gia-lị phải nộp các sản-vật của hội-đồng đã yêu cầu, hay là sắp yêu cầu nước Hung-gia lị. Vậy khi nào hội-đồng yêu cầu nước Hung-gia-lị nộp tiền bạc hay sản vật, thì Hung gia-lị dự tính các khoản ấy vào trong số chi thu.

Việc nhà Thực-nghiệp ngân-hàng

Ngày hôm thứ năm Nguyên-lão nghị-viện đã bàn về việc dựng lại nhà Thực-nghiệp ngân-hàng. M. Jeanneney, dự-thẩm ủy-viên công-công-nhận rằng về việc ấy chánh-phủ cũng có cái trách-nhiệm về đường tinh-thần và chánh-phủ phải can dự vào việc ấy, vì việc ấy có quan-hệ đến cái quyền-lợi của quốc-gia. M. Raynald nói rằng hội-đồng ngoại vụ cũng ưng thuận bản dự thảo luật-pháp về việc dựng lại nhà Thực-nghiệp ngân-hàng. Ngày hôm thứ sáu nghị-viện văn bàn về việc ấy. Ngoài M Gaudin de Villaine và M. Delahaye lại còn nhiều ông nghị-viện nữa sẽ chất-vấn về việc ấy. Quan tổng-trưởng tài Nội các có nói rằng ý chánh-phủ ưng thuận bản dự-thảo luật-pháp của Thượng-nghị viện đã ưng chuẩn, mà chắc Nguyên-lão nghị-viện cũng ưng-chuẩn.

Tại Thứ-dân nghị-viện

Ngày hôm thứ năm Thứ-dân nghị-viện nghe lời khởi-nghị của quan dự-thẩm ủy-viên bản dự án về việc định hạn tại ngũ là mười tám tháng xong, thì bàn về lời ông nghị-viện Bénazet khởi xướng việc định miễn hạn tại ngũ là một năm.

Việc nước Hoa-kỳ

Ngày hôm qua Nguyên-lão nghị-viện đã bàn về bản giao-ước Tứ-quốc liên minh. Ông nguyên-lão nghị-viện Hitchcock phản đối việc ưng-chuẩn bản giao-ước ấy. Chắc là các chánh đảng sẽ phản đối nhau kịch-liệt. Song báo *Temps* nói rằng thế nào nghị-viện cũng sẽ ưng chuẩn bản giao-ước ấy.

Bordeaux, ngày 5 Mars 1922

Việc Đông-pháp

Trong số báo *Midi Colonial* ngày 2 Mars ông nghị-viện Ontrey có viết một bài nói về cuộc phát-đạt của cõi Đông-pháp. Trong cõi Á-châu, nào là cuộc kinh-lế khuynh-đảo nào là việc nội-chiến lắm thay, thì là Đông-pháp đã chiếm được cái địa-vị đặc-biệt vậy. Xem cái sự thịnh-vượng lạ thường ấy, thì ta rằng đã lấy biết bao công-lao khó nhọc, và thiệt quả hy ! nay gây nên đã nhiều vậy Cái cuộc thịnh vượng phát đạt ấy, nhân-dân bản-xứ được hưởng lợi nhiều hơn cả. Nhờ có cuộc hòa-bình của Đại-pháp nên nhân-dân bản-xứ đã hết dầu khai phát cái tài-nguyên và ai nấy đã được hưởng chút phong-phú, cái sở lời ấy có đem giúp vào việc khai phát các đồng cự kinh-thế, thì mới thực là lịch lợi Nay người bản-xứ đem tiền mua trái-phiếu thực là tán trợ vào cuộc thịnh-vượng phát đạt của Đông-pháp vậy. Cuộc công-thái này lại khéo xếp đặt cho thích hợp với tình thình người bản-xứ Người mua trái-phiếu không phải mất thì giờ đi tính tiền lãi, mà trong lúc có phiếu lại có thể vay được tiền. Điều lý thực là tiện lợi cho những dân làm ruộng. Nhờ có cái lệ cho sĩ có phiếu có thể vay tiền ở nhà ngân-hàng được, sau này cái sọn người Annam cho vay tiền nặng-lãi cũng bớt được nhiều.

Trong báo *Temps* cũng có bài bàn cuộc công-thái Đông-pháp. Báo ấy có nói về công-thái nên bán bằng bạc đồng để cho người Việt-nam khỏi phải thiệt, thời về cái giá bạc khi lên khi xuống.

Nhà máy vô-tuyến ở Saigon

Trong khi quan Thống-chế Joffre ở Saigon, ngài có đóng cái bê-long thứ nhất về cái cột thứ nhất của nhà máy Vô-tuyến điện ở Saigon. Viên chánh sở Vô-tuyến có cho biết mọi việc về sở Vô-tuyến ấy như sau này : Sở Vô-tuyến ấy cũng mạnh bằng sở Vô-tuyến Croix d'Hins (Bordeaux), là một sở Vô-tuyến mạnh nhất trong thế giới ngày nay. Sở Vô-tuyến sẽ có đủ các cơ khí kiểu Đại-pháp. Cái trực nó dài được một nghìn hai trăm thước, ngang được bốn trăm thước, có tìm cái cột cao hai trăm năm mươi thước. Các máy kiểu rất mới, nên trong mùa thu có thể phát hành được tới năm trăm kilowatts. Tự Saigon có thể gởi tin đi và tiếp tin gởi đến sắt là nhanh chóng.

Việc nhà Thực-nghiệp ngân hàng

Nguyên lão nghị viện đã đưa phiếu ưng-chuẩn bản dự án luật-pháp về nhà Thực-nghiệp ngân hàng. Quan thị-chánh bộ thượng-thư de Lasteyrie đã nói rõ cái thái-độ của chánh-phủ Đại-pháp Nay mai chánh-phủ điều đình với chánh-phủ Trung-hoa xong, nếu nhà Thực-nghiệp ngân hàng có thể dựng lại được thì chánh-phủ sẽ tìm một cách thức, hoặc là thanh toán nhà ngân-hàng ấy, và số bạc lại các nhà có tiền gởi ở đấy.

Quốc-trái Đại-Pháp — 3 /. 57.40 — 4 /. 1918 64,25. — 5 /. 76,25 — 5 /. 1920. — 92, 75. — 5 /. 1920 94.

Tiền ăn uống xa xỉ, quá khẩu thành tàn ; tiền cờ bạc chơi bời, hại thân vô ích ; sao bằng mang tiền đó mua phiếu quốc trái, công-lợi tư-lợi, hai đường vẹn hai.

Tuồng Quốc-thái Đông-Pháp mới

(Tiếp theo)

Đồng-hạ. — Lớp thứ bảy

Cô Phương-Tôn ngồn ra. — Tiếng ai la vàng vàng, dường cướp chi đây. « con hè, ua, lạ này lại có tiếng la cọp nữa, mới nên kinh hãi chưa ! may chúng ta đã qua khỏi đèo Ngang, nammô-a-di đà phật, thôi mau đi tới con hè » ở đây lại đến chốn Sơn điu, cũng là nơi nguy hiểm « đó con à ».

Nam Xương. — *Ngang hiểm tuy qua cố tướng đăng lâm ta chàm kiếm tiếng chanh lòng, sông Lam khó đến nỗi Hồng gửi qua.*

Đồng-hạ. — Lớp thứ tám

Quan tham Lục-lộ ra nói : — Tôi vốn người bổn quốc, chức tham-tá danh xưng, mấy lần nay đến sách chuyên cần, thi vừa đủ a-dăng tốc ích, (agent technique), tăng sự lợi ta-vô-bip-lí (Travaux Publics) tây phải chăng qui-quốc công-đúc-tờ (conducteur), nay vâng lệnh ann-gê-nì-ơ (ingénieur) ra nhâm đường sa lộc, Vinh là a mon Vil vil l'hô mia (mien) nào phải (Pas) bảo sơn đắc bằng-tơ (chaise d'arpenteur, xét (carde) đo-li khảm-năng (d'alignement) dùng mấy giờ để cho mọi nhẫm lịnh « nào ».

Khi ấy ba người cu-li đem Cô ngồi ra, ông tham nhìn cô đó, rồi nói Phương-Tôn có gặp anh.

— Cô nói : chào anh.

— Ông nói : chào cô, đi chơi đâu, chốn nơi non bin quanh, chớ cô đi mà một mình mình quan đi, không khỏi nguy nan rủi cô ? mới vậy đây tôi đi nghe cọp ăn người vượt khỏi hàng ngàn, còn cướp giựt gần không kể hàng vạn.

— Cô nói : Tôi cũng có nghe, vậy tôi thấy đi lên lớn, nay đi xuống đây, nay hết rồi hết hàng. Thế thì quan đi đâu đây ?

— Ông nói : ôi, có không nghe hết Đông hà ca Vinh, đặng thiện-lý giaonan, nên thừa lệnh quan đi mộ phu đông tăng. đến đây nhằm lọp đông, có thấy, Cô có biết biết không ? Ta đi về đường này mà Chánh-phủ đi nộp tiền cho quốc-trái ở hiện đang có lợi ích lợi chung nhu-mọi đặng danh nghiệp.

(Ông tham nói xong đó đứng lại giây lâu, rồi nói.) — người mới đi đâu, công việc hãy còn nhiều, chuyện nhiều người hãy phải hỏi nhiều, tôi có hỏi thêm người nữa à ?

Cô Phương-Tôn nói : « Hỏi thêm, thì tôi xin cám ơn và xin kiếu quan.

Đồng-hạ. — Lớp thứ chín

Cử Sù ra nói : Tình là, nên đi tới, cự nà là hiện mà, ngày hay thêm thuật sẽ, nên học để A Á, (chung ràm mà thôi vui chung lời nhau) nên chẳng trong thời chẳng nên vậy lắm, tuy ngắt thế, song sang-sang chẳng thêm nhà, vốn là đây cựa Không nước, phong ý cho nhau nhiều quan đi tới đây, pháp, nghĩa là ý nhà thời thay vì, thời còn theo ai mạn mà.

Lại nói : « ý này, hỉ, nay thấy sang đa, có gấy bộ đi giảng, cuộc đi giản này. » Bộ hành trang ăn lắm chỉnh lề, còn vong gia mạn mà, sự cho tự lễ con ngôn « Nghĩa mà giả phải tăng phúc, ấy lắm trong thời thấy mấy anh phu trương, « chẳng mà đặng để con coi bộ thấy vui », nên phải tự tăng tự chỉ chẳng thêm tâm, mà anh phu viện ngay thời thấy vậy chẳng thêm nên con ở đây chẳng nên, hội đồng danh mày mặt rợ rằng, đặng quan đi tới thấy ta nhọc thêm.

Bảo Xương — *Thế-sự tang-thương hồ thỉ nan-nhất là phận sự con nợ, đó mà coi, trong cái đời này là người ta cạnh tranh lắm, như thầy đây đó lẹ nào ngồi không hay làm rằng, » Đua tài học đến văn-minh thời đạt phải chen hai.*

Hề nói : — Dạ, thưa thầy như có cái cạnh-tranh là cạnh tâm [illegible] Cử Sù nói : — Chư cạnh-tranh làm sao hè ?

Hề nói : — Dạ, thưa thầy con cái cạnh-tranh là cạnh tâm [illegible] Cử Sù nói : — Thôi, thưa thầy, có đi mô đó mô ? Hề nói : — Thưa quan sơn đông sẽ cạnh ác, người xứ số mấy khi mà gặp gỡ.

(Cử Sù làm bộ tính, ngồn ngồn là mấy năm nói nói) — Giờ đi, hành chánh cạnh, có, nói gì ? Annam hay [illegible] nhà, vốn là đây cựa Không nước, phong ý cho nhau nhiều quan đi tới đây, pháp, nghĩa là ý nhà thời thay vì, thời còn theo ai mạn mà.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

chữ *thiên* trời đầu, chữ *liệu* đạ trộ nét ngang chưa mở ?

Cô nói : — « Thưa, thưa » bấy lâu nay cách trở, những chăm việc bán buôn « còn như » chồng con cũng đã tròn vuông « nay » tiện đạo về thăm cha mẹ.

Cử Sù nói : — Bàn thạch nọ rốn ngồi cho khọe, đá « Tam-sinh » ta trọ trẹ nội riêng đạ mở.

Cô nói : — « E, ma mà vật ông nẫy đi nả, đã trả đời mà không trót thế là làm rửa đó » thôi chớ nói huyên thuyên, để tôi hỏi một vài lời cặn kẽ « đã mà ».

Cử Sù nói : — Thuyết lại.

Cô nói : — « Số là hồi nẫy, qua đèo Ngang nghe ông Tham-tá nói việc quốc-thải, nhiều phần lợi ích, nhưng tôi không được rõ đó mà ».

Bắc xướng : — *Văn dọ qui quan khai thiết lộ; tương lai quốc-thải sự hà dư?* « tôi xin ông biểu cho với nào » *tam-kỳ công-cổ di-ích thương-nghiệp* « khi rửa chừ » *bạt thiệp gian nan tận khả trừ* « có phải rửa không ông ? ».

Cử Sù nói : — « Thưa, thưa phại » Bắc xướng : — « thỉnh ngài thuyết lại ; số là : » *quốc-trái lần nay sáu triệu đồng*, « cô nghe không à » *chiếu trời ban khắp Bắc, Nam, Trung* : « chừ chúng ta thời » *thần dân trong nước nên vì nghĩa*, « để mà » *đắp một đường xe ích lợi chung*, « đó cô à ».

Cô nói : — « Hay, hay à, rửa thời » đây có sẵn nghìn đồng « âu là ta » kịp nên mua trái-phiếu.

Đồng-hạ. — **Lớp thứ 10**

Tiếp thấy chúng quân lính vác cờ có đề mấy chữ « nghi mãi Đông-pháp quốc-trái ngân-phiếu » đi cổ-động quốc-trái. Các quân đánh trống vừa rao : « ơi ai ơi, từ làng trên đến xã dưới, hương-hào phú-hộ, vật lực công thương, từ quan cho chí dân, nào Tây, Nam, Chà, Chệt, mau mau đem bạc mà mua quốc-trái. » — Ở trong buồng đều đáp thưa có, thưa có, chúng tôi đã đi đây, đi đây. »

Cô nói : — Ơi các chú, nhớ các chú rao quốc-trái, rửa thời mua quốc trái ở đâu đây hè ?

Quân rao nói : — Gần đây, gần đây, nơi huyện đàng, cuộc quốc-trái đang bày, cô tới đó mà mua kẻo hết.

Cô nói : — Mần rửa à

Đồng-hạ. — **Lớp thứ 11**

Quan huyện ra bạch rằng : — *Trấp đạo an lương thị sở trường, dân chi phụ mẫu trừ tuần lương, tụng từ án độc dai thanh thỏa, cầm hạc phong lưu lạc thả khương.*

Lại nói : phân trị nhứt địa phương mỗ huyện quan thị giả, « ở nẫy » từ khi vâng chiếu-hạ, ra hiểu-dụ lương dân, đàng hỏa xa lợi ích muôn phần, « cho nên » cuộc quốc-trái phải mở vay 6 triệu, « ừ, thời mõ đã truyền cho nha lại đi ra khắp hết cả các hương thôn, sao vắng thấy hồi âm, khiến lòng đây thổn thức lắm ».

Chúng báo binh.thượng nói : « Dạ, dạ » chúng tôi vâng lệnh sức, ra cổ-động cho xã-dân, có nhiều người đã chực trước sân, chúng tôi phải vào đây thưa lại.

Quan nói : — « Ủy à ! cho mời vào »

Chúng nhơn đều vào nói : — « Dạ dạ » chúng tôi được nghe tin quốc-thải, quan lớn đã hiểu cho, tiền bạc đã sẵn lo, đến hầu ngài lãnh phiếu.

Quan huyện nói : — « Hảo à, mời các người ngồi ; để ta diễn thuyết sự quốc-trái ích lợi cho mà nghe » : Vâng theo lời chỉ-dụ, Cơ-mật viện tấu trình, đã thương đồng quan : quí Toàn-quyền Đông-pháp, quí Khâm-sứ trú Kinh, ngày mồng 5 tháng ba tây mở cuộc quốc-trái ở xứ Đông-pháp mình vay 6 triệu để đắp đường hỏa xa Đông-hà ra Vinh. — « Rửa thời các người đã hiểu sự quốc-trái này là lợi ích thế nào không ? »

Chúng dân nói : — Dạ, thưa xin quan hiểu cho.

Quan nói : — « Số là » từ khi Đại-pháp đến bảo-hộ nước ta, trong tam kỳ ba cõi vào ra, nhờ xe hỏa mới là thuận tiện, đường kinh-tế ngày càng thẳng tiến, « mà » cuộc kinh doanh rày thấy mở mang, « vậy nên » hai chánh-phủ đã lo toan, công trình lớn phải góp nhiều tiền bạc, mà cuộc vay này chẳng giống mấy lần quốc-thải khác, « nghĩa là » trong mỗi năm có xổ số bốn lần, năm mươi đồng mua một cổ-phần, « may ra » trúng bằng trăm, nghìn, vạn, kíp chầy cũng ba mươi năm là hạn, may ai trúng trước, rủi thời sau, nghề tứ dân cũng nhờ đó mà giàu, tình đoàn thể cũng từ đây thêm mạnh, huống chi cuộc doanh nghiệp hiện đương tranh cạnh sản vật nhiều lại được rộng lưu thông, kia nơi quánh, rừng, nơi trạng, lủng, nơi ruộng, đồng, cũng nhờ đó mà nông, công đều phát đạt « mà qui thay » quốc trái này toàn bằng số bạc, chẳng giống như kỳ trước phật-lăng (France), dẫu đem đến nhà Băng, đổi được liền tức khắc, mua hàng hóa dùng như tiền mặt, trái phiếu này tiện lợi lắm thay, thôi đã sẵn bạc cầm tay, khá mua cho nhiều trái-phiếu.

Chúng nhơn đều dạ và nói : — Rõ ràng lời dụ-hiểu, ích lợi lắm anh em, anh em ta ơi, chị em ta ơi, sai trẻ về kíp lấy bạc thêm, mà rủ thêm bà con hàng họ, tới mua mau, kẻo hết, kẻo hết.

Khi ấy chúng dân đem bạc vô mua, còn quan huyện thâu tiền phát phiếu.

Đồng-hạ. — **Lớp thứ 12.** — Lối vãng tấn.

Ông Huyện mặc áo mũ chỉnh tề ra xướng câu vãng tấn :

Tam-kỳ chư quận dai ninh thiếp, võ thuận phong điều đại hữu niên, cuộc quốc-thải sáu triệu đã vẹn tuyền, xe lửa mở Đông-hà ra Vinh.

Thần cung chúc :
Nam-Triều vạn tuế !
Đại-Pháp vạn vạn-tuế !

Này, chớ ngại có tiền trăm bạc chục, mới mua được phiếu quốc-trái. Kẻ có một vài đồng, người có năm ba đồng, ta khéo rủ nhau góp vốn lại mà mua, thình lình trúng được một vạn, cái lợi đó ta chia nhau, thành ra ai cũng nên giàu có cả.

Cuộc công-thải Đông-pháp

Ngày thứ nhất

Sự kết quả của cuộc công thải ngày thứ nhất tại Đông pháp như sau này :

Bắc-kỳ	10 492	phiếu
Quảng-châu-loan	25	—
Nam-kỳ	6,363	—
Cao-mên	661	—
Trung-kỳ	4.079	—

Cộng là : 21 620 phiếu tức là 1.081.000 đồng

Ở Bắc-kỳ thì mỗi tỉnh thu được như sau này :

Hanoi : Tòa Đốc-lý	25.750	đồng
— Sở Điện báo	500	—
— Kho-bạc	11 350	—
— Ngân-hàng	8 850	—
Haiphong : Kho bạc	4.950	—
Nam-định	55.900	—
Hà-đông	95.200	—
Ninh-bình	20.200	—
Phủ-lý	22.700	—
Cao-bằng	17.350	—
Bắc-kạn	12 150	—
Kiến an	10.650	—
Thái-nguyên	10.100	—
Yên-bái	6.000	—
Phúc-yên	5.600	—
Bắc-ninh	9.100	—
Mon cay	3.400	—
Hà-giang	3.2 0	—
Bắc-giang	2.050	—
Phú-thọ	2.550	—
Vĩnh yên	50	—
Hòa-bình chưa có gì.		
Quảng-yên	6.300	—
Sơn-la	150	—
Hải-dương	3.100	—
Hưng-yên	500	—

Còn tin ở các tỉnh Lạng-sơn, Lai-châu, Thái-bình Tuyên-quang, Sơn-tây và Lao-kay thì chưa rõ.

Mua phiếu năm mươi nguyên.
May ra được ngàn muôn.
Vốn ít mà nhiều lãi.
Làm giàu thế mới khôn.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 6 Mars này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 78.

Tin tàu — Tàu *Amboise* đã tới Haiphong ngày 5 Mars hồi 13 giờ, và tàu *Manche* đã tới hồi 15 giờ.

Quan Toàn quyền đến Saigon. Quan Toàn quyền và quí quyến đã đến Saigon tối thứ bảy hồi 8 giờ được bình yên mạnh khỏe. Quan dân ra ga nghênh tiếp ngài rất đông, và rất nhiệt-thành.

Nghe đâu sau cuộc công-thải này thì quan Toàn-quyền và bảo quyến sẽ về qui-quốc cùng với quan Cai-trị Châtel và quan hầu là thủy-quân đại-úy Delorme.

Quan Toàn-quyền ở Đại-pháp không bao lâu, chừng cuối tháng chín tây lại trở về Đông-pháp để làm chủ-tọa Hội-đồng-chính-phủ.

Tiệc mừng của Hội-đồng Tư-vấn. — Chiều chủ-nhật, hồi 5 giờ, tòa trị sự Hội-đồng Tư vấn Bắc-kỳ có làm tiệc *Champagne* tại nhà hội Khai trí-tiến-đức để tiễn biệt các ông nghị viên đi dự cuộc đấu xảo Marseille Hội-đồng trị-sự đến đủ bảy ông còn các ông nghị-viên có mặt tại Hanoi tất cả được hơn 20 ông nữa. Quan tuần-phủ Vi-văn-Định tỉnh Cao-bằng cũng đến dự tiệc.

Ông nghị trưởng Thu tức Sen có đọc bài chúc sau này :

Thưa các ngài,

Tôi xin thay mặt cả nghị-viện có mấy lời để tỏ tình thân ái tiễn hành bốn ông nghị-viên là ông Nguyễn-văn-Vĩnh, ông Phạm duy Tốn, ông Hoàng-kim Bảng và ông Nguyễn-hữu-Tiệp sang dự cuộc đấu xảo Marseille.

Thưa các ngài,

Nay là ngày Nghị-viện-họp tại đây để tiễn chân các ngài đi dự cuộc đấu xảo, cái vinh-dự ấy cũng nhờ ơn chính-phủ Bảo-hộ và quan Thống-sứ Bắc-kỳ Monguillot rộng cho được như vậy, các ngài toàn là người kiến-thức thời-vụ xứng đáng thay mặt cho nghị-viện, mà nghị-viện ta là cái biểu-hiện của cả toàn dân Bắc kỳ, thì ý hẳn các ngài cũng đã biết cái phận-sự của các ngài đối với cuộc đi này là thế nào.

Những điều quan-hệ ấy thì các ngài đã tuyên bố ở tại nghị-viện là bữa nghị-viện tuyển-cử các ngài rồi, tôi tưởng cũng không phải nhắc lại nữa.

Chúng tôi chỉ mong rằng các ngài sang qui-quốc quan sát cuộc đấu-xảo thấy những sự tiến-hóa về đường công-nghệ của Qui-Lợi quốc ở đấu-xảo này thế nào thì các ngài hằng ngày biên chép mà gửi về cho các nhà báo ở xứ mình, để ở nhà mọi người đều xem biết, đó là một điều các ngài sẽ làm ích lợi cho quốc dân ta.

Tôi lại mong rằng các ngài cũng đồng-tâm hiệp-lực với nhau mà làm cho chu tất mọi việc, cho khỏi phụ lòng Chính-phủ Bảo hộ và nghị-viện đã tuyển cử các ngài dự cuộc đấu xảo này

Gọi là tỏ chút cảm tình của Nghị viện đối với các ngài, tôi xin thay mặt cả các ông nghị-viên vắng mặt và có mặt tại đây để mời các ngài một chén rượu này và chúc các ngài thượng lộ bình an.

Ông Nguyễn văn-Vĩnh có thay mặt các ông đi dự cuộc đấu xảo cám ơn nghị viện đã đặt ra tiệc mừng này, Ông nói trong khi ông ở tại qui-quốc thì sẽ hết sức làm cho xứng đáng với lòng tin mến của chính phủ và của nghị-viện, đến khi trở về nước nhà, ông sẽ trình lại nghị-viện rõ cuộc hành trình này thế nào.

Đoạn rồi các ông nâng cốc rượu *champagne* chúc mừng các ông đi đấu-xảo thượng lộ bình an. Các ông ngồi lại nói chuyện mãi đến 6 giờ 30 mới ra về.

Tiệc trà của hội Khai-trí. — Hồi 8 giờ rưỡi tối thứ bảy vừa rồi, hội Khai-trí tiến-đức đã làm tiệc trà tại nhà hội-quán để tiễn biệt các ông có chân hội sắp sang Marseille dự cuộc đấu xảo thuộc-địa. Ngoài cửa nhà hội treo cờ vàng cờ ba sắc và đèn xếp rất lịch sự. Các hội viên đến dự tiệc đông lắm. Các quí quan có giấy mời đến dự tiệc cũng đông. Trong số ấy có quan Đốc-lý Mourroux và quí phu-nhân, các quan cai trị Châtel, Marty, Dougnet ở phủ Toàn-quyền, quan Tư-pháp tổng-trưởng Habert, quan chánh sở Tài-chính Détrieux, quan chánh sở Thương-chánh Scalla, các quan thẩm phán Guisclir, Morché, quan Đốc-học trường Bác-cổ Finot, các quan Giáo sư Aurousseau và Péri trường Bác-cổ quan Đốc-học Hiérollz trường Kỹ-nghệ ; MM. Cacherousset, chủ-nhiệm báo *Eveil économique*, Mazet, chủ nhiệm báo *France Indochine* MM Géhin sở Kho-bạc, Taupin, Aviat, Docteur Coppin, Pujarniscle. v.v. Khi các quan và các viên hội yên vị rồi thì ông phó hộ-trưởng là quan Tổng-đốc Trần-văn-Thông đứng dậy thay ông hội-trưởng là quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu qui thể bất an, đọc một bài diễn văn mừng các ông có chân hội đi dự cuộc Đấu-xảo Ngài nói đại khái rằng: Hội Khai-tri rất lấy làm cảm động vì đã được các qui quan chiếu cố đến dự tiệc đông như vậy, thật đã tỏ rằng công cuộc của hội Khai-tri từ nay trở đi sẽ được thành hiệu, mà nhờ về những lời các qui quan sẽ chỉ bảo cho thì công việc của hội sẽ được chóng thành, vì các quan là bực thượng-lưu trong xã-hội Pháp lại ở tại xứ này thì tất là giúp cho việc khai-trí tiến-đức dân Việt-nam được một phần lớn vậy Sau nói với các phái viên đi dự cuộc Đấu-xảo thì quan Thượng chúc rằng các ông sẽ biết dùng cái thời giờ trong mấy tháng ở tại qui-quốc mà chiêm nghiệm về tinh thần của nước Pháp, cái đức tính của người Pháp, và chớ quên rằng các ông là đại biểu của dân Việt Nam. Sau hết ngài mong rằng các phái-viên sẽ phô bày đến các tài sản, đến công nghệ, đến phong cảnh, phong tục đến lịch sử của ta, vân vân, rồi ngài mời các quan xơi nước chè và chúc các viên thượng lộ bình an. Cử tọa đều vỗ tay cả Ông Phạm-Quỳnh là tổng thư-ký hội Khai-tri được cử đi Marseille thì cũng nói mấy câu cảm tạ quan Thống-sứ cùng hội Khai-tri đã cử ông đi dự cuộc Đấu-xảo Cử tọa đều vỗ tay khen.

Đoạn rồi ông Nguyễn-văn Vĩnh bản quán chủ nhiệm nói chuyện về việc làm đường thiết lộ mà ông đã cùng với ông Cucherousset chủ nhiệm báo *Eveil économique* đi quan-sát trong tháng trước tại phía Bắc Trung-kỳ. Trong khi ông nói chuyện thì các qui quan xem những bức ảnh ông đã chụp tại dọc đường từ Vinh đi Đông-hà.

Ông Vĩnh tiếc rằng không nói được lâu, vì lưu các qui-quan ở lâu nữa thì không tiện, cho nên ông định để một phiên khác sẽ nói nốt.

Ông nói xong, cử tọa đều vỗ tay. Mãi đến 10 giờ rưỡi mới giải tán.

Hai tiệc của làng báo quốc-văn — Trưa hôm qua, hồi 12 giờ, ông Lê-văn Phúc và báo *Khai-hóa* có làm tiệc tại Đông-kinh ấn-quán để mừng ông Phạm-Quỳnh chủ-bút *Nam-phong* và ông Ng-v-Vĩnh bản-quán chủ-nhiệm. Cả thảy có 20 ông đến dự tiệc. Quan cai-trị Marty phủ Toàn-quyền, quan Tổng-đốc Trần-v-Thông, quan tuần-phủ Vi văn-Định cũng đến dự tiệc. Trước khi mở tiệc, có một bọn cô đào ở hàng Giấy hát bài bông và hát những bài cổ động công-thải. Quan cai-trị Châtel, chánh văn-phòng phủ Toàn-quyền vì bận, không dự tiệc được, nhưng cũng đến nghe hát một lúc rồi ngài lại về ngay.

Bữa tiệc hôm ấy rất là vui vẻ Ông Lê văn-Phúc có bảo cô đào Đức hầm mừng các phái-viên sang Pháp bài sau này là bài của báo *Khai-hóa* và Đông-kinh-ấn-quán :

Móc mưa muôn đội ơn trời
Tấc lòng bảo-p'ụ buổi đời đua chen.
Gió Nam đưa một con thuyền.
Tang bồng ghé gánh bằng miền Âu-tây.
Năm châu gặp hội vui vầy,
Non Nùng nước Nhị mong ngày trùng lai.
Sao cho tỏ mặt anh tài ?
Á-Âu thêm rạng vẻ người Tiên-Long.
Muôn dặm cánh hồng.

Tiệc mãi đến gần 3 giờ mới xong.

***

Buổi chiều hồi 4 giờ tại báo *Hữu-Thanh* có làm tiệc trà, mừng ba ông ở trong báo giới là MM. Huyền, Quỳnh, Vĩnh và mừng M. Hoàng-kim-Bảng hội-viên hội Ích-hữu thư-xã có chân trong phái-bộ đi Marseille. Các nhà soạn báo đều đến dự tiệc cả. Ông Nguyễn-huy-Hợi chủ nhiệm báo *Hữu-Thanh* có chụp mấy bức ảnh để làm kỷ-niệm. Ông có đọc một bài diễn văn mừng các phái viên đi dự cuộc đấu-xảo như sau này :

Thưa các ngài,

Hôm nay, hội Ích-hữu thư xã chúng tôi được cái vinh-hạnh đặt tiệc trà danh dự này để tiễn mừng các ngài đại biểu sang dự cuộc đấu-xảo Marseille. Tiệc trà này đặt ra để tỏ tình hữu-ái, tức như là lời ông Nguyễn-văn-Vĩnh tỏ ý Báo giới liên lạc ở tiệc trà của báo *Thực-nghiệp* hôm trước.

Hội chúng tôi nhờ Chánh phủ rộng ơn được ông Hoàng-kim-Bảng và ông cử Ng.-thượng-Huyền đi làm đại-biểu được cùng các ngài là ông Phạm-Quỳnh, ông Nguyễn-v-Vĩnh quan Tuần-phủ Vi văn Định, ông Phạm-duy-Tốn và ông Ng hữu-Tiệp cùng đề huề, thật chúng tôi lấy làm vui mừng lắm

Các ngài đều là những bực mà xã-hội đã suy vọng, nay lại thay mặt cả quốc-dân sang dự cuộc đấu-xảo thuộc-địa này, là cuộc có quan hệ đến vấn-đề kinh tế của nước nhà, tiền đồ lợi hại thế nào cũng có phần quan hệ ở cuộc lữ hành của các ngài chuyến này, tưởng các ngài đã tự biết rồi Ông Phạm-Quỳnh và ông Ng-văn-Vĩnh lại được chính-phủ giới thiệu sang diễn thuyết tại trường Thuộc-địa Paris, mỗi ngài hai bài, ấy một tấm can trường, muôn điều lợi ích của dân Việt-Nam đều ở trong mấy bài diễn thuyết ấy của hai ngài, chắc hai ngài đã từng chú ý.

Phần riêng chúng tôi, xin chúc các ngài lên đường bình an, bể sẵn sóng cả, mà tinh thần và thể phách cũng vẫn khỏe mạnh như thường, đó là câu tập quán của xã-hội chúc các ngài sắp đi xa, nay chúng tôi cũng xin lấy đó mà tiễn hành các ngài.

Phần toàn thể của quốc dân, tuy chẳng phải mấy lời ngắn ngủi này là đủ, song đại-ý mong ở các ngài lấy dạ nhiệt-thành, lấy tài chuyên đối sang bên thượng quốc, bày tỏ một tấm lòng trung thành của dân Việt-Nam này đối với thượng quốc, và sự tiến hóa thế nào, hiện tình ra thế nào, để cho thượng quốc biết rằng dân Việt-Nam đối với thượng quốc rất có cái quan hệ mật thiết, mà chính là đối với cuộc đấu-xảo chuyến này, lại cũng có quan hệ mật thiết nữa. Chúng tôi lại mong đến khi các ngài về sẽ đem những hạt giống văn-minh về mà gieo rắc ở trong mặt đất này, để cho những người không có vinh hạnh được mục kích tâm tư như các ngài, cũng sẽ được hưởng một vài phần bổ ích, đó mới thật là một điều mong mỏi rất trân trọng tiễn hành các ngài khi đi, chờ đợi các ngài khi về vậy.

Về phần riêng tôi xin chúc các ngài : thượng lộ bình an.

Ông Nguyễn-văn-Vĩnh có đáp lại mấy lời cảm tạ cái tình luyến ái của báo *Hữu-Thanh* đối với các bạn đồng-nghiệp. Ông nói rằng trong hai vấn-đề ông sẽ diễn tại trường Thuộc-địa (Ecole coloniale) thì có *nghề in sách và bán sách tại nước Nam* trước khi và sau khi có Đại-pháp bảo-hộ là vấn-đề thích-hợp với mục-đích của Ích-hữu-thư-xã.

Hồi quá 5 giờ thì xong tiệc trà.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

Nº 26

TRÀ-HOA-NỮ

(La Dame aux Camélias)

Trước-giả : ALEXANDRE DUMAS FILS

Dịch-giả : NGUYỄN-HẢI

Có một buổi sáng, mãi đến sáu giờ tôi mới ra về, lại có một hôm tôi ở mãi đến trưa. Trước khi nàng đòi được tâm tình, thì ngoài thân-thể nàng đã biến đổi được nhiều. Tôi trông nom chữa chạy cho nàng, nàng đoán ra mục đích của tôi, nên vẫn vâng lời tôi để tỏ ý biết ơn. Thành ra tôi không phải khó nhọc, cứ dùng cách êm ái dịu dàng, mà làm cho nàng xa được những thói xấu khi xưa. Thầy thuốc của tôi, tôi đưa đến xem cho nàng, nói với tôi rằng nàng muốn giữ được sức khỏe thì phải nghỉ ngơi mà tĩnh-dưỡng. Vì thế nàng bỏ cả những bữa tiệc đêm, những cách thức thâu đêm suốt sáng, mà theo phép vệ sinh, ăn ngủ thật điều hòa. *Cúc-nương* tự nhiên quen được cái cách sinh hoạt mới ấy, nàng cũng thấy nó rất bổ ích cho thân mình. Nàng đã bắt đầu ngồi nhà một vài tối, hay là những lúc tốt trời, nàng thường khoác một cái áo ngoài, quàng một cái khăn mỏng, rồi tôi với nàng cùng đi chân như hai đứa trẻ con, buổi chiều lang thang ở các lối đi tắm tối trong vườn Thượng-uyển. Nàng về nhà hơi nhọc, ăn lót dạ bữa khuya rất là thanh đạm gảy một vài bài đàn, hay là đọc sách rồi mới đi nằm ; từ xưa tôi chưa thấy nàng đọc sách bao giờ. Mỗi lần tôi nghe thấy nàng ho thì ngực tôi như bị đâm bị xé, vậy mà cái ho của nàng cũng gần biến hẳn. Độ sáu tháng sau, không còn nghe thấy tăm hơi ông bá-tước, nàng đã bỏ hẳn rồi. Chỉ còn ông công tước là làm cho tôi vẫn phải giấu cái tình dan díu của tôi với *Cúc-nương*, thế mà thường khi công-tước cũng phải đuổi về trong những lúc tôi ở đấy, lấy cớ rằng bà còn ngủ mà cấm không cho đánh thức. Vì *Cúc-nương* đã quen thói, đã cần phải thấy tôi luôn, mà thành ra tôi thôi đánh bạc vào giữa cái lúc nên thôi, một tay bạc lõi hẳn cũng làm như thế. Tính gồm cả những tiền tôi được, tôi có cả thảy độ vạn quan, tôi đã tưởng bấy nhiêu tiền là một cái kho vô tận Kịp đến độ tôi thường về thăm cha tôi và em gái tôi, tôi cũng chẳng buồn về. Vì vậy tôi bắt được thư của cha tôi và em tôi luôn, cái nào cũng chỉ thấy giục về. Mỗi lần giục, tôi lại kiếm cách trả lời rõ khéo, tôi cứ nhắc lại mãi rằng tôi vẫn mạnh giỏi và không cần đến tiền. Tôi tưởng hai điều ấy đủ làm cho cha tôi thấy tôi chậm việc thăm hỏi mà cũng khuây lòng đôi chút.

Đương độ ấy, có một buổi sáng, mặt trời rọi vào màn chói lọi. *Cúc-nương* chợt tỉnh dậy, vùng nhảy ngay xuống đất ; nàng rủ tôi cùng đi chơi trong các thôn-giã với nàng suốt ngày hôm ấy. Chúng tôi bèn cho đi gọi *Buy-đăng*, cả ba người cùng đi. *Cúc-nương* đã dặn *Na-ninh* ở nhà, công-tước có đến thì nói rằng nàng muốn nhân buổi tốt trời đi chơi trong các vùng thôn-giã với bà *Đuy-bạch-noa*. Không kể phải cần đến mụ *Buy-đăng* để cho công tước yên lòng, mụ lại dường như một hạng đàn bà riêng để dự những cuộc nhàn du này vậy. Cái vui của mụ không bao giờ hết, cái miệng mụ ăn muôn kiếp vẫn thấy ngon, mụ không để người cùng đi với mụ chịu buồn một phút, mụ lại khéo biết mang những trứng, những hạnh-đào, nào sữa, nào thỏ rán, thôi là đủ các thực-phẩm để ăn một bữa sáng cho đúng theo lề lối trong các vùng quanh miền *Ba-lê*. Bấy giờ chỉ còn định xem đi về miền nào. *Buy-đăng* nghĩ ngay ra, chúng tôi không còn phải lưỡng-lự. Mụ hỏi :

— Hai em định đi vào một làng thật quê mùa chứ ?

— Phải

— Nếu vậy thì ta đến *Bưu-di-vân*, vào hàng *Bình-minh* của mụ góa *Át-nu*. *Ái-minh* ra gọi xe đi.

Hơn một giờ sau, cả ba chúng tôi đã đến hàng mụ góa *Át-nu*. Có lẽ bác cũng biết nhà hàng ấy, ngày dưng ăn uống xoàng, tiệc ngày chủ nhật. Ngoài vườn, cao vừa bằng một từng gác, trông ra phong cảnh tuyệt vời. Bên tả có cầu *Mạc-ly* che lấp chân mây, bên hữu núi non từng dãy khúc sông chỗ ấy gần đứng lặng, coi như một giải lụa bạc trải từ cánh đồng *Ngạc-bi-long* cho đến đảo *Quát-si*, là chỗ quanh năm nghe tiếng những cây bạch-dương cao ngất từng mây rền-rĩ và những cây liễu nỉ non tựa hồ như ru ngủ. Xa xa, trong ánh mặt trời sáng tỏ lấp ló những nhà quét vôi trắng xóa mái ngói đỏ lòe ; những nhà máy xa trông cũng mất cả cái vẻ buồn bã quá nghiêm mà tô thêm vào phong-cảnh. Tận đằng xa, thành *Ba lê* trong đám sương mù. Như lời mụ *Buy-đăng* đã nói, làng này quả thật là quê mùa, mà tôi cũng phải chịu rằng bữa ăn đó là một bữa ăn sáng thật ngon. Không phải vì tôi được hưởng cái thú ấy, nên tôi biết ơn mụ mà nói vậy, nhưng *Bưu-di vân* tuy là một tên đọc khó nghe mà chốn ấy lại là một chốn đẹp để lạ lùng. Tôi đi ngao du đã nhiều nơi, mắt tôi đã từng thấy lắm sự to tát, nhưng chưa có cái gì coi ngoạn-mục cho bằng cái làng con vui-vẻ nằm dưới chân đồi này. Bà *Át-nu* mời chúng tôi đi chơi thuyền. *Cúc-nương* và *Buy-đăng* mừng rỡ nhận lời ngay.

Người ta vẫn đem cảnh nhà quê mà kết hợp với ái-tình, thật là phải lắm. Còn có cái gì nó quây quần lấy người yêu của mình khéo cho bằng cái da trời xanh biếc, bằng những hoa thơm lá tốt, gió thoảng hương bay, bằng cái tĩnh-mịch rực rỡ ở những cánh đồng san sát, cây cỏ xanh rì ! Ta dù yêu đến đâu, tin đến đâu, dù trông thấy cuộc đời dĩ vãng của người mình yêu, mà chắc ở cái hậu nhật được đến đâu, ta cũng vẫn hay ghen, chẳng ít thì nhiều Nếu bác đã biết mê gái, thật à mê, thì hẳn bác đã thấy cái sự cần phải đem người bác đốc chí yêu mê ra xa nơi đô hội. Người yêu của mình, dù không thèm nghĩ đến những sự nó bao bọc xung quanh, mà đã có can thiệp với nhân-vật, thì dường như cũng mất cả hương thơm, nết tốt. Tôi đây, tôi thấy sự đó hơn hết thảy mọi người. Mối ái tình của tôi không phải là một mối tình tầm thường. Một người thường mê gái được đến thế nào thì tôi mê được đến thế, mà tôi mê *Cúc-nương*. Nghĩa là ở *Ba-lê* này, tôi đi mỗi bước, tôi có thể chạm được phải một người đàn ông, đã là nhân-tình nàng rồi, hay là hôm sau sẽ là nhân-tình nàng được. Còn như ở nhà quê, chỉ có những kẻ chúng ta chưa nom thấy bao giờ, mà họ cũng không chú ý đến ta Ta được ở trong lòng một cái tạo-hóa đang lúc tiết xuân tô lục điểm hồng, tức là một sự xá lỗi hằng năm, mà được xa những tiếng ầm ầm ở nơi thanh-thị. Ở nơi thôn giã, tôi có thể giấu giếm được mối tình, yêu mà không hổ thẹn với ai, không lo ngại điều gì. Gái trăng hoa lâu dần biến hẳn, bên mình tôi chỉ còn một người đàn bà trẻ, đẹp, tôi yêu, người cũng yêu tôi, mà người ấy tên là *Cúc-nương*. Cuộc dĩ vãng không còn hình ảnh, cái hậu-nhật cũng không có đám mây nào mờ ám nữa. Mặt trời chiếu vào người yêu của tôi, chẳng khác như một người vợ sắp cưới còn trinh bạch. Đôi lứa chúng tôi rạo chơi trong những chốn xinh đẹp lạ thường dường như của trời riêng để hoài tưởng đến những câu thơ của *La-mạc tin* tiên-sinh, hay để hát những giọng véo von của *Sĩ-cưu-đô* tiên-sinh vậy...

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ MẠ VÀNG

BẢO HÀNH 3 NĂM

Máy kỹ mà tốt nhất hạng

15 chân kính

Giá..... 11 $ 50

BÁN Ở HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert, — HANOI

2009

ĐỨC-LONG

Số nhà 90, phố Mu-máy Hanoi (Tonkin)

Hiệu tôi có bán đủ các thứ bao, bao gai, bao cói, dây, gai tây dây dong ta, cùng các thứ dầu ta, các thứ hạt tam dầu, các thứ khô dầu để nuôi súc vật và bón cây, bán ruộng, cùng là đủ các đồ sắt làm xe và cuốc, xẻng, búa, rìu và các thứ sơn-tây, các thứ sơn, nước vôn.

Xin quí khách chiếu cố cho, hiệu tôi xin hứa giá phải chăng không dám ăn lãi nhiều.

ĐỨC-LONG-HIỆU

2058 Cầu-Đuống.

HỠI KẺ PHẢI ĐAU

Nếu bạn các người Nam Việt phải đau nguy, phải ngộ lành, phải đau khi quan, mà đi chữa thuốc không phải dường, hoặc là đã uống chữa chạy nhiều mà không có hiệu nghiệm, hoặc là đau khi quên đã khỏi nhiều, hoặc phải đau ốm dai dẳng; nay hỏi các người phải những lúc nay khi thuốc xấu người nên chớ ngại đi.

Bệnh đau phải, trước kia tôi đã bảo là một bệnh phế gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tôn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có khỏi sinh con đẻ cái được, thì cái sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì cần phải bệnh đi mới được.

Vậy có việc thuốc « Bồ-não MONTÈS số 8 phố Paul Bert Hanoi mà bán mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào, dùng và chiếu trước thì nó sẽ thấy nhẹ nhõm, cũng một lọ, thì ít ấy khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . 0 $ 90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . . 2 $ 25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 12 f. 00

Bán từ 1 $ 90 đến 2 $ 00 (tùy theo g hạn kho Nhà-nước lên xuống

Thuốc chữa bệnh ho rất thần hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 f. 45

Bộ 0 $ 70 đến 0 $ 80

Sáu lọ. . . . . 24 f. 50

Bộ 3 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11 f. 50

Bộ 1 $ 70 đến 1 $ 80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (man-bô bổ huyết

Một lọ . . . . . 11 f. 4

Bộ 1 $ 80 đến 1 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cúm, về mùa bây thường hay hại người, rất là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên, rồi uống nước rõ nóng đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì nằng rõ nhiều nước nóng mà ở người cho nóng đừng thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

Tòa án đại hình. — Kỳ án đại hình thứ nhất năm 1922 bắt đầu mở tại Hanoi ngày 13 Mars 1922 và sẽ xử những việc sau nầy :

Ngày thứ hai 13 mars. — Lương Kay, Nguyễn-thị-Nghiêm trong năm 1921 có đem giấy bạc giả vào thành-phố Haiphong để tiêu dụng.

Ngày thứ ba 14 mars. — Vũ-văn Xuân tức Lê văn Tân, Hoàng bùi Tênh, Vũ-văn-Kiền, Trần-văn-Mão ăn cướp.

Ngày thứ tư 15 mars. — Nguyễn v-Loang đánh người bị thương thành tật.

Ngày thứ năm 16 mars. — Hoàng-Phong tức Mai-Dai thì Đại các, Hoàng-văn-Biện tức Hoàng-bửu Viên tức Ngoan tức cậu Ngoan làm sự bạo-động, hiếp người và ăn cắp tại Bacang (Ai-lao).

Ngày thứ sáu 17 mars — Nguyễn-văn-Bích tức Bảy, Trần v-Trừ tức Xuân, Ng-văn Chấp, Đoàn-văn-Nhỏi, Đoàn Tân Vũ-văn-Chu, giết người và ăn cướp.

Ngày thứ bảy 18 mars — Nguyễn-văn-Bộ, Phùng-văn-Mẹp tức Tiếp Nguyễn văn-Vạv Hoàng văn-Lu tức Yên, Hoàng văn Cam tức Phạm-văn Cẩm, Cao-xuân-Trương, Hoàng-văn-Phương tức Phiêng, Phạm-văn-Chúc, giết người ăn cướp, rồi lại dấu xác người ta đi.

BÁN một cái xe auto hiệu « MOBILETTE » 14 H.P., hai chỗ ngồi. Xe còn mới nguyên, máy thật tốt, lốp mới. Xúc xe chạy rất 80 km. một giờ.

Ai muốn mua xin viết thơ cho ông P. Méhouas, Receveur des Douanes à Sontay 3220

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau nầy :

Việc phá-thán ở trại Tán-kỳ. — Tòa phạt tên Nguyễn-lan-Đỉnh tức Hai Đỉnh gà phá thán ở trại Tán-kỳ ở đường Thái-hà-ấp 4 thứ 5 tù và 500 quan, tên Wong Tchang gầy phán thán 2 tháng tù và 200 quan và những con bạc là Đỗ-văn-Thanh tức Phó-Lĩnh, Nguyễn-thị-Hai, Ng. thị-Cả, Ng. thị-Ba và Nguyễn-thị-Lan mỗi người 25 quan.

Không để không xét. — Tên Lê thị-Mỹ tức Ba Mỹ ngụ ở đường Quan-thánh phải phạt 25 quan về tội đánh đứa con nuôi lên 8 tuổi đến nỗi chết và Thị-Lan thâm tìm mình mẩy rồi đuổi đi. Việc nầy bản quan đã đăng báo ngày độ nọ rồi.

Đánh nhau. — Tên Ng-v-Thu bị thưa đánh một người tên là Hanh bị thương được thả, vì xét ra cả hai bên đã nhau đều bị thương cả.

Tăng tiền nhà cho thuê. — Mme Phạm-thị-Thái có một cái nhà ở phố hàng Bè trước cho thuê mỗi tháng có 10,66 p. Sau thấy giá tiền nhà cho thuê càng ngày càng tăng lên, cũng thâu lợi tăng giá cái nhà ấy lên mỗi tháng 20 đồng.

Tòa hoãn việc nầy để cử M. Vernenil tỉnh giá cái nhà ấy đáng là bao nhiêu để rồi xét xét.

Bọn sở khanh. — Một hôm tên Ng-hị-Sử đến nhà người quen tên là Phạm-thị-Năm chơi, thấy bạn đi bán hàng vắng nhà liền mở hòm ra lấy quần áo và đồ đạc xếp vào thùng rồi cất thắng. Mãi sau nhà có người ở chung nhà nhận được một mới tìm thấy tên bạn sở khanh ấy mà đi đạc thì lên chùa con chim cả rồi. Tòa phạt tên Ng-thị-Sử ấy 3 tháng tù.

Cướp đường. — Việc tên Ng-văn-Đào N..-v Nhân và Nguyễn-văn-Nhất can án ăn cướp 40 đồng cùng những hoa hột của một người đàn bà tên là Nguyễn thị Hai ở con đường sau nhà hát tây hoãn đến kỳ sau vì có mấy người chứ g có trát đòi mà không thấy đến.

Ngạch thư ký. — M. Ng-ngọc-Trấn, thông phán thượng hạng hạng nhì, được phép nghỉ 6 tháng lĩnh nửa lương.

M. Trần-lưu-Chi, thông phán hạng sáu được phép nghỉ 29 ngày lĩnh cả lương.

M. Trần-v-Phúc, thông phán hạng sáu, nay thuộc quyền quan Toàn-quyền bổ dụng.

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Diễn thuyết việc công-thải. — Chiều hôm qua, hồi 3 giờ ông Trần-v-Quang, nghị viên tỉnh Bắc-ninh có diễn thuyết việc công-thải cho những nhân dân, trong hàng tỉnh nghe tại rạp hát. Ông diễn từ 3 giờ đến 4 giờ rưỡi mới xong, đi dự cuộc diễn thuyết có quan chánh Công-sứ quan chánh tòa Nam-án, quan Thương, quan Lãnh và các ông tổng sự các sở đông lắm.

Cải-lương hương-tục. — Ngày 20 tháng giêng tại nhà rồi làng Đình bảng, thuộc về phủ Từ-sơn, tỉnh Bắc-ninh có làm lễ hoàn-thành diễn đức Lý-thánh-mẫu và làm lễ khánh-thành việc cải-lương hương-tục.

Hôm ấy dân cả mới quan Thượng cùng các quan tỉnh, phủ về chứng kiến. Từ đầu làng đến cuối làng, các đọc đường cùng các cổng ngõ trong làng đều cắm cờ Pháp, cờ Nam không biết bao nhiêu mà kể, thật là một rất quang-cảnh ngoạn mục không thể tả ra hết được.

Ở sân đình dân cỏ dựng một cái rạp vuông rất lịch-sự và bày đồ bài vọ-g để nghênh tiếp các quan Song tiếc rằng hôm ấy quan Thượng mắc việc không về được ; cỏ quan Lãnh về thay mặt ngài ; quan Phủ thì quỳ thể bất an nên có cử quan Trợ về thay.

Hôm ấy các thân-hào trong hàng ra đón rước một cách rất trọng thể. Chung quanh hàng tổng đến dự lễ đông lắm.

Khi các quan về đình để an tọa rồi ông Trần văn Viên là người bản xã đứng dậy đọc mấy lời như sau nầy :

Bẩm quan Tổng-đốc,

Bẩm các Quan,

Ngày hôm nay là ngày làm lễ hoàn-thành đền thờ Lý-thánh-mẫu và lại là ngày khánh thành việc cải-lương hương-tục của dân chúng tôi mà quan lớn có lòng thương dân, cũng quan hoá nhọc về đây chứng kiến để đầu cho dân chúng tôi được thờ mát lên con đường sáng sủa, thật là hân-hạnh cho dân chúng tôi lắm.

Cái ấn này thật không bao giờ dân chúng tôi quên được, và nào có các quan đến thăm mà từ nay trở đi, dân chúng tôi sẽ trở nên một xã vẻ-vang, thịnh-vượng.

Bẩm các quan, xưa kia trong thôn-xã chúng tôi, những tục-lệ không lấy gì làm chuẩn-đích, cho nên hay làm nay gặp sao nên vậy. May sao năm ngoái có quan Hoàng tổ Lê văn-Trang nói như đã nỗi lòng cải-giáo những điều lợi hại và cổ-vũ cho dân chúng tôi tiêu-ngộ lại cả trăm nỗi cực cổ đời bạc ; sao là mở mang cho con trẻ gần gái đến học cho phong-phú và được thêm nhân-cách lên.

Nay lại được mong ơn các Ân huệng và quan Tổng sử xét xử, các ngày xét thán dân mình làm cho dân về đường hương-thôn sau đã ra cải-dụ cùng cai-tổng và các xã phải hoàn cải tục lệ cho đẹp những sự phiền phí về giỗ, tiệc để khiến cho dân ta mỗi ngày một phồn-thịnh, dân trí mỗi ngày một mở mang ; nọa nay sau nay đều có tỉnh nước vạo xong nền văn-minh được chăng !

Ôi ! mong làm sao, thật là một sự hội may mắn cho dân chúng tôi từ đường nào !

Dân chúng tôi thấy thế, không lẽ nào dám nhiễm ô mãi trong nơi u-ám được !

Dân chúng tôi cũng tự nghĩ rằng ở vào thời buổi nầy, nếu mà giữ mãi cái hủ-tục thì biết bao giờ bước tới lên con đường tiến-hóa được.

Và hiện ngày nay quyền sở điều-lý quan Công sứ cũng các quan đã duyệt-y chế mà lại được các quan chứng thành đến chứng-giám hầy giảng dụ, khuyến-khích ân-cần thì chắc cuộc cải lương chẳng đến ngày hết-quả, và nhờ có các quan bảo-hộ cho hội-đồng trị sự chúng tôi thi việc thi-hành các điều trong khoán-ước cũng không trở ngại gì cho lắm.

Bẩm các quan, ngày nay là ngày đáng kỷ-niệm long-trọng nhất, đáng ghi vào kim-sách trong bản xã, các quan đã quá miền đến dự hội ngày hôm nay, thật là một điều phúc lớn cho dân chúng tôi mai sau nầy.

Vậy trước quan lớn cũng các quan đây, dân chúng tôi xin đoan rằng sẽ tận-tâm, tận-lực làm cho việc cải-lương nầy mỗi ngày mỗi thêm khả-thi. Sau nầy công-việc chinh-đốn của nhiều, chúng tôi lại rất trông mong vào ơn quan đốc thị chúng tôi, là một bậc có cái chức trách thân-dân nặng-nề hơn và cái nghĩa vụ đối với việc cải lương hương-chính cũng quan thiết-thời, mà nghĩ-vẫn cho thịnh-thêm mong-mỏi cho dân được mau hưng-thịnh.

Vậy tôi xin thay lời cả đồng dân mà cảm ơn quan lớn cùng các quan đây, và chắc cho cuộc cải lương hương-tục của dân làng chúng tôi được mỗi ngày mỗi tiến bộ.

Đại-Pháp vạn vạn tuế,

Đại Nam vạn vạn tuế,

Đế-vương-Nghĩa lại các

BẮC-KẠN

Thuyên chuyển. — Quan án Phạm bá Kong lên trọng nhậm tỉnh Bắc kạn tới nay vừa được một năm. Mới rồi có ngài-dịnh bổ ngài quyền tuần-phủ tỉnh Cao-bằng. Được tin ấy, quan dân toàn hạt Bắc-kạn thấy đều mừng rỡ, mong vì quan trên để xét đến cai tài-đức ngài là chính đáng, nên thăng bổ ngài trị-nhậm một tỉnh trọng-yếu như vậy.

Nhưng trong sự mừng lẫy khỏi sao được những nỗi nhớ tiec vì từ khi ngài lên quan-trị hạt nầy, ngài đã tỏ ra là một ông quan cần-mẫn vì nước vì dân.

Nhà thư-viện bản tỉnh ngày nay thành lập chính là nhờ công sáng tạo của ngài, cho nên chiều ngày 27 Février mới rồi, các hội-viên có đặt tiệc Champagne để tiễn ngài. Từ ngoài cửa đến trong nhà bài-trí rực rỡ, có bay là kết như một ngày hội vậy.

Đúng 5 giờ, quan ân tới nơi, hơn 50 ông hội-viên ra nghênh tiếp ; khi ai nấy đều an tọa, ông Lê-văn-Ri, hội trưởng đứng lên đọc một bài tiễn-biệt bằng Pháp văn, kể đến ông Hoàng-v-Chung cũng đọc một bài bằng quốc-văn đại ý đều kể công-đức ngài đối với dân sự và nhà thư-viện. Đoạn quan ân đứng dậy cảm ơn các hội-viên và có nói qua về cái mục-đích nhà thư-viện cùng những ý kiến của ngài về việc khoáng-trương nghề nông-phố, và bảo thêm việc thương-mại cho dân bản-xứ. Ngài nói trong một hồi chuông đồng hồ, lời lời lưu loát, ý ý cao xa.

Ông một hồm ấy, nhà thư-viện cũng mở tiệc Champagne tiễn ông Ng-v Hoan là thư-ỷ bản-hình ông vốn là người lịch-thiệp từng trải, am hiểu thế tình, cho nên từ quan trên đến bạn bè, ai cũng một lòng mến chuộng ông. Nay ông được mông bổ về Phúc yên, ai nấy đều bằn ngo tiếc nhớ.

Sáng ngày 28 Février quan ân cùng ông Ng-v Hoan đều thượng lộ, các quan dân ra tiễn đông lắm.

Xin chúc hai ngài càng qui-quyến nhất lộ vinh an.

Sơn Nhân

NAM-ĐỊNH

Cổ động quốc-thái — Tôi xem số báo ngày 1er Mars, tỉnh Nam định có thấy đăng về việc cổ động về quốc-trái, cuối mấy hay, tôi ở đây tỏ thấy chỉ chung, được rõ ràng lắm, vậy có lời lên để ngài rõ.

Giá tiền thì dân ông 15 p. dân bà 10 p. hay vòng quanh cả thành-phố, rồi xuống. Ước được 15, 16 người cả dân ông dân bà. Trong số đó thì có 4 người Annam là MM. Lê-qui-Trạch ở thành-phố Nam-định ngồi số thứ 3, Ng.-liên-Phương ở Vụ-bản ngồi số thứ bảy, có Hai Lợi buôn bán ở phố Nam-định, số thứ 10, rồi sau cùng là M Ng-xuân-Xứng thừa-phái Vụ-bản.

Ng-liên-Phương lại cảo

(*Xem trong thứ tư*).

CHÁNH-PHỦ TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP

Phát-hành 123.600 trái-phiếu, giá mỗi trái-phiếu là

50 đồng bạc

CÓ RÚT SỐ, TRÚNG ĐƯỢC TIỀN

CHẮC LÀM LẠ TRONG BA MƯƠI NĂM SẼ HOÀN LẠI HẾT

GIÁ TIỀN PHÁT HÀNH MỖI PHIẾU LÀ 50 ĐỒNG

Cả 123.600 trái-phiếu mỗi năm đều được dự bốn kỳ rút số. Mỗi kỳ rút số có những số được ăn tiền như sau nầy :

Kỳ rút số ngày 1er Juin và ngày 1er Décembre	
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	10.000 đồng
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
12 trái phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.016 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng
Kỳ rút số ngày 1er Mars và ngày 1er Septembre	
4 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
26 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.000 trái phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Như vậy mỗi năm cả thảy có 4.120 trái-phiếu được hoàn lại bằng 471.200 đồng bạc mà trong số tiền hoàn lại ấy, có 2 lô là 10.000 đồng, 10 lô là 1.000 đồng và 76 lô 500 đồng.

Kỳ rút số thứ nhất định vào ngày 1er Juin 1923

Những trái-phiếu trúng số, thì ngày 15 tháng tới, sau ngày rút số được lĩnh tiền, mà số tiền ấy phải trừ tiền thuế theo như lệ thường còn bao nhiêu thì lĩnh tại các ngân-khố ở Đông-pháp.

Tiền mua trái-phiếu sẽ nhận từ ngày 5 đến ngày 25 Mars 1922 tại tất cả các ngân-khố Đông pháp, tại các phòng giấy bưu-chính cụ thể, và tại tất cả các chi điểm của nhà Đại-pháp Hội-ký ngân-hàng, không phải mất thêm phí tổn gì cả, mà cũng không có hạn chế số tiền nhận đến bao nhiêu là cùng. Song các sở bưu-chính chỉ được thu số tiền mua phiếu đến bằng hay là kém giá tiền 10 phiếu mà thôi.

Chánh-phủ Toàn-quyền Đông-pháp được quyền giam bớt phiếu đến mua.

Mua 10 trái-phiếu hay ít hơn 10 trái phiếu thì phải nộp tiền ngay tức số ; còn những số trái-phiếu mua ngoài cái số mười phiếu, thì lúc đến mua phiếu phải nộp một phần chia năm giá tiền, nghĩa là mỗi một phiếu phải nộp ngày 10 đồng, còn hiều lại bao nhiêu thì chậm lắm là lúc nhận giấy trái-đơn nhất định phải nộp nốt.

Những trái đơn nhất định sẽ giao cho các nhà mua phiếu ngay lúc hết hạn mua phiếu và trước ngày rút số kỳ đầu.

Ôi ! nàng làm sao, thật là một sự hội may mắn cho dân chúng tôi từ đường nào !

Dân chúng tôi thấy thế, không lẽ nào dám nhiễm ô mãi trong nơi u-ám được !

Dân chúng tôi cũng tự nghĩ rằng ở vào thời buổi nầy, nếu mà giữ mãi cái hủ-tục thì biết bao giờ bước tới lên con đường tiến-hóa được.

Và hiện ngày nay quyền sở điều-lý quan Công sứ cũng các quan đã duyệt-y chế mà lại được các quan chứng thành đến chứng-giám hầy giảng dụ, khuyến-khích ân-cần thì chắc cuộc cải lương chẳng đến ngày hết-quả, và nhờ có các quan bảo-hộ cho hội-đồng trị sự chúng tôi thi việc thi-hành các điều trong khoán-ước cũng không trở ngại gì cho lắm.

Bẩm các quan, ngày nay là ngày đáng kỷ-niệm long-trọng nhất, đáng ghi vào kim-sách trong bản xã, các quan đã quá miền đến dự hội ngày hôm nay, thật là một điều phúc lớn cho dân chúng tôi mai sau nầy.

Vậy trước quan lớn cũng các quan đây, dân chúng tôi xin đoan rằng sẽ tận-tâm, tận-lực làm cho việc cải-lương nầy mỗi ngày mỗi thêm khả-thi. Sau nầy công-việc chinh-đốn của nhiều, chúng tôi lại rất trông mong vào ơn quan đốc thị chúng tôi, là một bậc có cái chức trách thân-dân nặng-nề hơn và cái nghĩa vụ đối với việc cải lương hương-chính cũng quan thiết-thời, mà nghĩ-vẫn cho thịnh-thêm mong-mỏi cho dân được mau hưng-thịnh.

Vậy tôi xin thay lời cả đồng dân mà cảm ơn quan lớn cùng các quan đây, và chắc cho cuộc cải lương hương-tục của dân làng chúng tôi được mỗi ngày mỗi tiến bộ.

Đại-Pháp vạn vạn tuế,

Đại Nam vạn vạn tuế,

Đế-vương-Nghĩa lại các

BẮC-KẠN

Thuyên chuyển. — Quan án Phạm bá Kong lên trọng nhậm tỉnh Bắc kạn tới nay vừa được một năm. Mới rồi có ngài-dịnh bổ ngài quyền tuần-phủ tỉnh Cao-bằng. Được tin ấy, quan dân toàn hạt Bắc-kạn thấy đều mừng rỡ, mong vì quan trên để xét đến cai tài-đức ngài là chính đáng, nên thăng bổ ngài trị-nhậm một tỉnh trọng-yếu như vậy.

Nhưng trong sự mừng lẫy khỏi sao được những nỗi nhớ tiec vì từ khi ngài lên quan-trị hạt nầy, ngài đã tỏ ra là một ông quan cần-mẫn vì nước vì dân.

Nhà thư-viện bản tỉnh ngày nay thành lập chính là nhờ công sáng tạo của ngài, cho nên chiều ngày 27 Février mới rồi, các hội-viên có đặt tiệc Champagne để tiễn ngài. Từ ngoài cửa đến trong nhà bài-trí rực rỡ, có bay là kết như một ngày hội vậy.

Đúng 5 giờ, quan ân tới nơi, hơn 50 ông hội-viên ra nghênh tiếp ; khi ai nấy đều an tọa, ông Lê-văn-Ri, hội trưởng đứng lên đọc một bài tiễn-biệt bằng Pháp văn, kể đến ông Hoàng-v-Chung cũng đọc một bài bằng quốc-văn đại ý đều kể công-đức ngài đối với dân sự và nhà thư-viện. Đoạn quan ân đứng dậy cảm ơn các hội-viên và có nói qua về cái mục-đích nhà thư-viện cùng những ý kiến của ngài về việc khoáng-trương nghề nông-phố, và bảo thêm việc thương-mại cho dân bản-xứ. Ngài nói trong một hồi chuông đồng hồ, lời lời lưu loát, ý ý cao xa.

Ông một hồm ấy, nhà thư-viện cũng mở tiệc Champagne tiễn ông Ng-v Hoan là thư-ỷ bản-hình ông vốn là người lịch-thiệp từng trải, am hiểu thế tình, cho nên từ quan trên đến bạn bè, ai cũng một lòng mến chuộng ông. Nay ông được mông bổ về Phúc yên, ai nấy đều bằn ngo tiếc nhớ.

Sáng ngày 28 Février quan ân cùng ông Ng-v Hoan đều thượng lộ, các quan dân ra tiễn đông lắm.

Xin chúc hai ngài càng qui-quyến nhất lộ vinh an.

Sơn Nhân

NAM-ĐỊNH

Cổ động quốc-thái — Tôi xem số báo ngày 1er Mars, tỉnh Nam định có thấy đăng về việc cổ động về quốc-trái, cuối mấy hay, tôi ở đây tỏ thấy chỉ chung, được rõ ràng lắm, vậy có lời lên để ngài rõ.

Giá tiền thì dân ông 15 p. dân bà 10 p. hay vòng quanh cả thành-phố, rồi xuống. Ước được 15, 16 người cả dân ông dân bà. Trong số đó thì có 4 người Annam là MM. Lê-qui-Trạch ở thành-phố Nam-định ngồi số thứ 3, Ng.-liên-Phương ở Vụ-bản ngồi số thứ bảy, có Hai Lợi buôn bán ở phố Nam-định, số thứ 10, rồi sau cùng là M Ng-xuân-Xứng thừa-phái Vụ-bản.

Ng-liên-Phương lại cảo

(*Xem trong thứ tư*).

Mũ áo đại trào

Ở kiểu ảnh **THỤY-KÝ** *số nhà 15 Rue de la Citadelle Hanoi mới có mũ áo đại trào mới may xong.*

Các quan mới mông ân sủ lộ !!

Nhân dịp này các ngài nên nộp triều phục để ảnh làm kỷ-niệm. thì cứ lại bản hiệu đã có sẵn sàng đủ cả mũ, măng. cân, đai mới tinh hảo, từ bát cứu phẩm trở lên. Nhưng thật thường khỏi phiền bận các ngài phải mang mũ áo nhà lại.

Vậy bản hiệu mong rằng các ngài sẽ chiếu cố cho,

Kính cáo,

THỤY-KÝ.

Công-ty Chế-điện Đông-pháp

Sở coi việc đặt và chữa đồ điện

Công-ty Chế điện Đông-pháp có lời bá-cáo để các nhà mua điện biết rằng : hiện nay công-ty có thể đặt những đồ như đèn thắp, máy quạt, máy chạy.

Các công việc ấy công-ty tính giá họ theo như điều-kiện chuyên môn đã định trong điều-lệ.

Những đồ thuê công-ty đặt, thì công-ty bao cho một năm.

Ngoài những việc đặt đồ điện, công-ty lại còn nhận những việc sau nầy, mà tính giá rất rẻ.

1° Bán quạt treo và quạt để, đủ các thứ kiểu ; cho thuê quạt để.

Những nhà muốn thuê quạt, nên cho công-ty biết trước ngày 15 Avril.

2° Bán và cho thuê động-cơ ít hay nhiều mã-lực thế nào cũng có.

3° Chữa các co-khí và điện-khí như quạt máy, động-cơ, máy đồi điện, máy dùng làm thuốc, máy chữa điện, v. v.

4° Xem xét việc lắp máy, cùng là bản các thứ máy chế điện thắp đèn ở trong nhà, cùng là đặt các máy thử, v. v.....

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường trực ở nơi dưỡng bệnh-viện tỉnh. Nguyên-chuyên về ngoại-khoa và bệnh-viện Tenia, Fes, Rabat, Casablanca et Port-Saïd ở Ai-cập, Hué.

Ngoại khoa, bệnh-tình, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Phòng khám bệnh tại HƯƠNG GIA-LONG, 25.

QUẢNG BÁ : Gió 3 đồng một lần

2012

Ta nên biết, mua phiếu quốc-trái không những chỉ có một hi-vọng được hàng ngàn hàng muôn đồ mà thôi, lại có cái lợi lớn có cùng, là sau khi đường xe hỏa Vinh-Đông-hà làm xong, đường kinh-lế của nước nhà ôi đó mà được phát đạt biết chừng nào.

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-NHIÊN

Tối thứ hai :

LƯU-BÌNH DƯƠNG-LỄ

Vai Châu-Long và Lưu-Bình hát tâm giọng nghe như rót vào tai.

Tối thứ ba :

NAM - QUỐC ĐIỀU THUYỀN

Điêu-Thuyền nước ta kể cái mưu kế cũng chẳng kém gì Điêu-Thuyền đời Tam-quốc. Cái kế của Điêu Thuyền nay nghĩ cũng là thực.

CINÉMA PALACE

(*Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert*)

Tuần lễ từ thứ tư 1er đến thứ ba 7 Mars 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm nữ chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

Tích « NGƯỜI BA MẶT »

Kỳ thứ 12

NGÀY RỬA HẬN-DAN XƯA

« SAC DE ROME »

(Thành Roma thất thủ)

Hồi thứ I II và III

Rất hay và rất đẹp

Chú - nhật sau — sẽ chiếu tích « MATHIAS SANDORF »

Rất gian-nan, rất hay trích ở tiểu-thuyết của Jules Verne

NHÀ BA MŨI

95 giây nói 333

Nhà ba mũi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giống rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba Mũi, ở phố hàng Lọng, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch

Quản-lý, K. Tạ-duy-Kiên

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách sem báo thấy có đăng cáo-bạch cần bản-hiệu. Tên khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhớ mà tìm ra không được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài chớ rằng đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Bổ Montès số đông-bổ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 80 Hanoi.

Nay kính,

Ed. Montès.

54, Rue Paul Bert Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cứu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

THÁI-BÌNH

Bỏ hàng bán thuốc lậu. — Ở tỉnh ta lâu nay đã nhiều người ra dáng thuốc lậu, nhưng phải một điều bất tiện là không có cửa hàng bán thì ốc, khi muốn dùng thuốc phải gửi mua tận Hanoi, như thế 3, 4 hôm mới có thuốc về, thực là không tiện cho người uống thuốc. Nay M. Trần-đăng Long có bỏ hàng bán thuốc dịch đến ngày 15 tháng 3 này mở cửa hàng tại phố Bẹ-nhị bán các thứ thuốc cần dùng hoặc pha rồi hoặc chưa pha.

Như vậy thì ai có cần đến thuốc, không phải gửi mua ra nữa.

T. lái cáo

Thuyên chuyển. — M. Tự, thầy thuốc thi-sai chuyên việc chữa mắt, ở các phủ huyện trong tỉnh được tin đổi lên coi nhà thương Phúc-yên thay M. Tùng về Thái-bình. M. Tự về chữa đau mắt cho dân tỉnh ngót hai năm, đã chữa cho nhiều người sáng mắt, thực là một ông thầy thuốc tận tâm với người đau.

Được tin ông đổi ai cũng tiếc mến, vậy nhân khi ông sắp lên đường có mấy lời chúc ông thượng lộ bình-an.

MỚI SANG, MỚI SANG

Qui khách nên viết giấy về Hiệu **NAM-THỊNH**, *số 6, phố Hàng Ngang, Hanoi mà lấy giá hàng. Bản-hiệu mới nhận được nhiều thứ laine mày complets và pardessus, satin, cachemire, cùng các thứ hàng lắm khác, không kể xiết. Bản-hiệu xin tinh hầu các Ngài một giá đặc biệt.*

MUA BUÔN SẼ CÓ GIÁ RIÊNG

NHÀ BÁN ĐỒ « TÂM-TÂM »

Ở Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, chớ nên nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Paiements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thật cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 36 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán có vườn hoa rộng rất, ở số 65 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để thấy ý cho các ngài người Nam Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu cho biết tích chất được, và cũng một giá tiền.

Có xe Ô-TÔ cho các quí-khách đi giờ, xe đi các tỉnh

Giây nói số: 280 — hoặc số 150

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán

HỮU-THANH TẠP-CHÍ

Khoa-học. — Học-thuật. — Kinh-tế. — Thực nghiệp. — Văn-nghệ

Mỗi tháng xuất bản hai kỳ

Chủ-nhiệm: NGUYỄN HUY-Thụ
Chủ-bút: NGUYỄN-KHẮC-HIẾU
Quản lý sự-vụ: NGUYỄN-MẠNH-BỒNG

Mỗi quyển	0$25
Một tháng	0.50
Hai tháng	1.00
Ba tháng	1.50
Sáu tháng	2.50
Một năm	4.00

Báo quán: Số nhà 18, Phố Mã-vỹ
(Rue des Chapeaux N° 18, Hanoi)

SỞ ĐẠC-ĐIỀN TỈ

14, phố hàng Cá, Hanoi

Mới in xong

Quyển ĐẠC-ĐIỀN-THANG-TRƯỜNG

Của ông Nguyễn-Cảnh.

Trần đia kỹ-sư soạn

Rất có ích cho nhà làm ruộng

Giá 0$20, *hàng sách nào cũng có bán*

NỘI PHÁP-THƯƠNG VĂN-TẬP

Số 7, cạnh trường T-viện

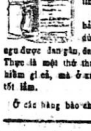
CÓ BÁN: Hai cái nhà thật rộng kiểu mới, số 29, phố Ngọc-thanh định giá . . . . 2.200$00

CHO THUÊ: Một khu đất rộng 2.046 thước vuông ở đường Sohilliet.

Một kỳ lại nhượng trị đã tàn năm về nghề đóng xe rất tinh xảo. Hiện nay mới có thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và thanh nhã. Ngụ nào cũng có giấy cam-đoan chắc chắn.

Ai muốn mua góp tháng hay thuê tạm xin đến đó mà hỏi. Có bán đủ cả các vật dụng làm xe và tính giá riêng cho các hiệu buôn lại. 2035

THUỐC CHỮA BỆNH THƯƠNG GÂN

Chắc ai đã lấy làm hân-hạnh mà bi-cáo cho chúng tôi đều biết rằng quan Bác-sĩ Leroy, là thầy thuốc, coi các nhà thương ở Ba-lê mới tìm được một thứ thuốc rất công hiệu để chữa những bệnh không ngã được, bệnh đau gân, bệnh gà, đánh trống ngực, khó thở, để làm cho chân được sáng, cho ăn được yên lặng và được tỉnh tướng.

Quan Bác-sĩ Leroy ngài bảo thuốc Neurinase này dùng mà chữa bệnh không ngã được lần gần, đau nói thì rất là công hiệu. Thực là một thứ thuốc rất lạ, không nguy hiểm gì cả, mà ở xứ nóng dùng thì lại càng tốt lắm.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả. 2034

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN

133, đại lộ Paul Doumer — Haiphong

XƯƠNG-TÂN PHOSPHATES) là một thứ bột vun lên, giống màu, rất tốt. Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÂN thì lên rất to được gấp hai, gấp ba.

Hội-sở nhà tôi chỉ nhận những có người đứng ĐẠI-BIỂU

Ai muốn hỏi han gì, xin cứ giriguây cho chúng tôi tại Haiphong, 133, Avenue Paul-Doumer (Phố Cầu-Đất).

Chúng tôi bán giá như sau này, bằng lấy tại nhà máy ở Haiphong

23$00 một tấn PH. 19/21. Thứ bột đỏ vun ruộng chua.

22$00 một tấn PH. S Thứ bột này tiện dụng cả ruộng chua, ruộng ngọt 2035

SOCIÉTÉ ASIATIQUE D'IMPORT ET D'EXPORT

Số 21, Rue Jules Ferry, ở Haiphong

CÓ BÁN: Vải, dạ, len, rượu vang, rượu sâm banh, rượu cốt nhắc, các thứ đồ hộp, vân vân.

Ai muốn hỏi gì, hiệu ấy sẽ sẵn lòng trả lời và sẽ gửi ngay các mẫu hàng đi. 2075

NGUYỄN-HỮU-THU DIT SEN

HAIPHONG

CÁC ĐƯỜNG TÀU CHẠY SÔNG, BIỂN:

Tàu BẠCH-THẠCH JADE) chạy Hải-phòng Nam-hải, Bắc-hải, Hongkong
Tàu GIAO-CHỈ chạy Hải-phòng Nam-định
Tàu ĐỒNG-LỢI chạy Hải-phòng Nam-định.
Tàu TÂN-ĐỆ chạy Phả-lại (Sept Pagodes . Lâm.
Tàu CÁT-TƯỜNG chạy Hải-phòng Kiến an.
Tàu CHAMPAGNE chạy Hải-phòng Hongay.
Tàu ĐỆ-ĐỆ chạy Hải-phòng, Hải dương.

Những hàng hóa thì phải sắp xuống tàu một giờ trước khi tàu khởi-hành

Ai cần điều gì xin hỏi tổng cục tại Hải phòng

Phố Bonnal số 51 — Phố Tourane số 9

TÉLÉPHONE N° 301 2011

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Cổ-động việc công-thái. — Từ nửa tháng nay, quan Công-sứ ngày nào cũng đi diễn thuyết về sự công thái, trước hết ngài diễn thuyết tại hành-cung cho dân thành-phố nghe, rồi nay phủ này, mai huyện khác, cứ lần lượt hết nơi nọ đến nơi kia, ngài thân hành đi mà hiểu thị cho mọi người đều biết sự ích về việc công-thái là thế nào.

Xem ra ai cũng hiểu cả và ai cũng hoan nghênh việc công-thái này cả, nên chắc rằng kỳ quốc-thái này sẽ được nhiều hơn mấy lần quốc-thái trước, bởi vì lần này tính bằng bạc ta chứ không tính bằng quan tiền tây như mọi lần, mà lần này lại mười phần chắc cả mười, may ra thì được bạc vạn, bạc nghìn, không thì cũng được thành năm trăm, mà cũng kiệt ra nữa cũng được thành một trăm đồng, chứ không khi nào mà phải lỗ, lại còn nhiều cái tiện lợi khác nữa thì ai ai cũng đã hiểu rõ tinh tường rồi, cho nên nay chỉ chực đem tiền mà mua thôi, chứ không còn phải do dự gì nữa.

BẠCH-THÁI-BƯỞI

CÔNG-TY

HANG TAU SÔNG BIỂN

TÀU CHẠY PHIÊN KHẮP các ngọn sông Bắc-kỳ:
TÀU CHẠY VEN BIỂN Bắc-kỳ và Trung-kỳ:
TÀU CHO THUÊ cả chuyến:
TÀU HẢI THUYỀN và sà-lan:

Bản-hạng cũng có bao cả hàng hóa xuất-cảng khắp cảng

Ai cần điều gì xin hỏi tổng-cục tại Haiphong và các phân-cục tại Nam-định, Hanoi, Tuyên quang, Việt-trì và Sơn-thủy

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa ác-nhiệt
SOLUTION R. HOLBÉ
2$50 một chai

Thuốc hiệu nhất và kiểu dùng thuốc này phải nên đưa quan Bào-chế người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « NÉTHARSINATE »
1$00 một lọ
Thuốc khỏi hẳn thuốc, mới một không thuốc lâm nặng đi; dùng thuốc này hay lắm!

Mấy thứ bản-hiệu hay hơn:
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da, như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai
Thuốc so-cơ SIROP PECTORAL đặc-cổ, ho-mãi.
Thuốc tạo chất người lên dùng được thời

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2$00 to 30 viên.
thuốc tiêm = 0$80 một chai

Chữa các chứng lậu-chảng, kể mới hay cũ: uống thuốc cachets cathaptiques ni thời thuốc blennhorragiques nếu Bản-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được số rất người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1$00 một lọ
Trị những bệnh con bà chốc: Kinh nguyệt không chảy, hay là khi thành kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, gió cơn, uống thuốc này đi, sau nếu lấy lại mau việc trong mình đã hơn hẳn.

ĐỒ BUỘC THUỐC
cũng dùng để TRÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

BÔ MÔ-SẾ
Kính-hiển, đồ ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure
Bán buôn và bán lẻ bán rất và bán lỗ

« THUỐC DÉRÉ »
0$90 một chai 1/4 litre
Trị bệnh giang mai bất kì mới hay cũ. Đàng thuốc tra rồi thì nên uống thuốc này cho thật mạnh. Đang thuốc khỏi thì uống cho phải nước thuốc này thì mấy chất khỏi hẳn được. Thuốc này rất hay, rất quí; ai chẳng hại gì đến sự sinh dục, lợi hồ sự cho người có bệnh.
Muốn dùng thuốc, xong cứng nên dùng thì nên dùng một chai lớn 1litre. Giá nó 3$00 một chai.

No 19

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Hai gia-tướng nói:

—*Giang-tiên-hi* là người coi giữ cái vườn hoa ấy. Chính *Giang tiên-hi* mới chúng tôi vô vườn. Năm nay hắn đó 16 hoặc 17 tuổi. Trong khi phát hỏa thì các gia-tướng đều đổ ra cứu lại có Tiêu-phòng-quan cũng đem quân đến cứu.

Trường-hoa tiểu thư nói:

— Khi quan-quân đến cứu hỏa, có tìm thấy thi thể không?

Hai gia-tướng nói:

— Hiện có bởi tìm mà không thấy gì cả.

Trường-hoa tiểu-thư nói với vợ chồng *Hoàng phủ-kính* rằng:

— Nếu vậy thì chưa chắc đã chết! Cứ xem động-mạo và cách cư-động của em con, không phải là người yếu trường. Để không tìm thấy thi-thể, chắc là em con trốn thoát rồi.

Trường-hoa tiểu-thư lại hỏi hai gia-tướng rằng:

— *Giang-tiên-hi* ép mỗi các người uống rượu, xem tình ý nó bấy giờ thế nào?

Hai gia-tướng thuật hết đầu đuôi việc *Giang-tiên-hi* đọa rượu mới uống, lại bỏ tiền mai người đi mua rượu và gọi mấy người gia tướng khác đến thủ-tiếp, còn hắn thì đi ra chốn hoa-viên. Đến lúc phát hỏa, nghe tiếng hắn kêu người cứu hộ.

Trường-hoa tiểu-thư nói với vợ chồng *Hoàng-phủ-kính* rằng:

— Xem thế thì biết mưu này có *Giang-tiên-hi*. Nếu hắn không dự mưu thì con chỉ hắn phải bỏ tiền mua rượu mới người uống. Chắc là *Lưu-khuê bích* nhờ hắn đựng tính bày ra cuộc, chịu ý, đợi khi em con ngủ say thì hắn sẽ lẻn ra mà phóng hỏa.

Hoàng-phủ-kính nói:

— Con nữ có lẽ phải. Bây giờ trước hết ta hãy bắt *Giang-tiên-hi* đem về tra-tấn, rồi sau sẽ hỏi đến *Lưu-khuê-bích*.

Nói xong, tức khắc lên kiệu thẳng tới nhà họ *Lưu*. *Lưu-khuê-bích* thấy người nhà báo có *Hoàng-phủ* ngoại-soái đến, vội vàng chạy ra nghênh-tiếp, trông thấy *Hoàng-phủ-kính* hầm hầm nổi giận, tưởng có gì xảy hỏi.

Hoàng-phủ-kính hỏi:

— Đêm qua vì cớ gì mà thất hỏa? Con tôi bấy giờ hiện ở chỗ nào?

Lưu khuê bích nói:

— Hôm đánh một chén qua tốc thôn thân-mẫu tôi sang nhà họ Cổ chơi tạng bà tổ-mẫu tôi, bấy giờ lệnh-lang ngủ ở *Tiêu-xuân-đình* nhỏ, không biết vì cớ gì mà thành ra thất hỏa. Khi người nhà sang nhà họ Cổ báo tin, tôi mới vội vàng trở về thì thấy tôn nhà này đã cháy ra tro cả. Trong khi phát hỏa, có các gia-tướng cùng Tiêu-phòng-quan đến cứu. còn vì cớ gì mà phát hỏa thì thực không được biết, nhưng chắc là lệnh-lang đã chạy thoát từ trước rồi.

Hoàng-phủ-kính nói:

— Nếu con tôi chạy thoát từ trước thì cớ sao bấy giờ chưa về? Ân là để tôi vào xem chỗ *Tiêu-xuân-đình* thế nào, rồi sẽ khu-xử.

— *Lưu-khuê-bích* đứng dậy đưa *Hoàng phủ-kính* vào chốn hoa-viên. *Hoàng-phủ-kính* sai quân-sĩ bới tìm thật kỹ một lần nữa để xem có thấy thi thể gì không. Quân-sĩ bới tìm, chẳng thấy chi cả.

Bấy giờ các gia tướng nhà họ *Lưu* đều đứng xâm cả ở xung quanh, *Tiêu-Hà* và *Ngô-tường* trỏ *Giang-tiên-hi* mà nói với *Hoàng-phủ-kính* rằng:

— Đêm qua chỉ ở người này mưu rượu ép mời chúng tôi uống

Hoàng-phủ-kính gọi tay vẫy *Giang-tiên-hi* đến gần trước mặt để hỏi. *Giang-tiên-hi* chắc mình đã có ơn *Hoàng* với nhà *Hoàng-phủ*, liền đến gần trước mặt mà quì xuống. *Hoàng-phủ-kính* nhìn kỹ tướng-mạo *Giang-tiên-hi*, thấy là người lương-thiện, biết chắc mưu này tất tự *Lưu-khuê-bích* bày ra.

Hoàng-phủ-kính hỏi:

— Họ tên nhà-ngươi là gì? Cái vườn hoa này có phải nhà-ngươi coi giữ đó không?

Giang-tiên-hi nói:

— Chúng tôi tên gọi *Giang-tiên hi*. Cái vườn hoa này chính là việc chúng tôi phải coi giữ.

Hoàng-phủ-kính nói:

— Đêm qua nhà-ngươi mưu rượu ép mời gia-tướng ta uống. Bấy giờ nhà-ngươi đi đâu?

Giang-tiên-hi nói:

— Vì Cô phu-nhân và *Lưu* công từ tôi đi vắng, nên tôi phải ra ngủ tại chốn hoa-viên.

Hoàng-phủ-kính nói:

— Nhà-ngươi đã ngủ tại chốn hoa-viên thì chắc biết vì cớ gì mà đến nỗi phát hỏa.

Giang-tiên hi nói:

— Tôi đang ngủ ở trong phòng, nghe tiếng lửa reo mới biết là nhà cháy. Còn vì cớ gì mà đến nỗi phát hỏa thì tôi ở quê chúng tôi không được biết.

Hoàng-phủ-kính quát to lên mà rằng:

— Nhà-ngươi đã bận việc, không thể cùng uống rượu được thì cớ gì lại còn mưu rượu ép mời gia tướng ta uống. Xem thế có phải chính là kẻ *Điêu hổ ly sơn* (1) đó không? Ta chắc rằng chính nhà người phát hỏa

Giang-tiên-hi liền xụp lạy mà kêu rằng:

— Mưu rượu mời nồng là chúng tôi có lòng qui-trọng hai gia tướng. Còn việc phát hỏa, thật quả chúng tôi không biết, xin quan nguyên-soái xét đính cho

Hoàng-phủ-kính truyền cho quân-sĩ bắt *Giang tiên-hi* đem về đề tra tấn. *Lưu-khuê-bích* ấy *Giang-tiên-hi* bị tra tấn, chắc hẳn thổ lộ chắc-tình, mới phải đứng dậy xin với *Hoàng phủ-kính* rằng:

— *Giang-tiên-hi* vốn là người lương-thiện xưa nay, quyết hẳn không dám phóng hỏa. Nếu quan nguyên-soái đem hắn về tra tấn thì thực hắn bị oan tình.

Hoàng phủ-kính nghe nói mới ngừng:

— Công-tử đã phải đi hộ tang, cớ sao còn giữ con tôi ngủ lại việc này chắc là công-tử lập mưu đánh lừa con tôi đó.

Lưu-khuê-bích cãi rằng:

— Giết hại người chết, đó cũng là việc thường, tôi có ngờ đâu là lệnh-lang sau rượu, làm cháy mất một tòa nhà của tôi. Nay quan nguyên-soái lại bắt người nhà tôi đem về thì còn ra đạo lý nào nữa. Tôi quyết không khi nào để cho quan nguyên-soái bắt *Giang-tiên-hi*.

Hoàng-phủ-kính lại càng có ý nghi ngờ, mới đáp rằng:

— Để đành rằng công-tử có lòng thì-sẽ mà giữ con tôi ngủ lại, nhưng tôi thật không khỏi nghi-ngờ.

Nói xong, truyền cho quân-sĩ tức-khắc giải *Giang-tiên hi* về phủ. Quân sĩ vâng lệnh, lôi *Giang-tiên-hi* ra. *Giang tiên-hi* giả cách kêu rầm lên rằng:

— *Lưu* công-tử ơi! công-tử có cứu tôi không?

Lưu-khuê bích cứ đứng ngẩn mặt ra đấy mà nhìn. *Hoàng-phủ-kính* cũng lên kiệu về phủ. Khi về tới phủ, nói chuyện cho *Doãn* phu-nhân và *Trường-hoa* tiểu-thư nghe.

Trường-hoa tiểu thư nói:

— Đã không tìm thấy thi-thể thì chắc là em con ra thoát rồi, hai thân thế-tất phải lo ngại.

Hoàng-phủ-kính nói:

— Con nữ có lẽ phải. Để ta cho sai người đi tìm kiếm xem có thấy em con về? Việc này thật khiến cho ta nghĩ-ngợi, chẳng phải tra hỏi *Giang-tiên-hi* mới được.

(Còn nữa)

(1) Điêu hổ ly sơn nghĩa là lìa con hổ ra khỏi núi.